

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

m[pr] chapter 4

Millenium PR | BIH

Mediji i društvo u BiH 2014

medijske slobode - kvaliteta izvještavanja – povjerenje - profesionalni izazovi
- praćenje izbora

Uporedni izvještaj 2009.-2014.

Istraživanje proveli: Chapter4 Millenium i IPSOS Puls

Pripremljeno za: Friedrich Ebert Stiftung

1. Metodologija
2. Rezultati istraživanja

Metodologija

Vrijeme istraživanja	25.03. – 15.04. 2014.
Metoda prikupljanja podataka	Telefonsko anketiranje - CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing)
Prosječno trajanje ankete:	15 min
Veličina uzorka	N=505 ispitanika
Metoda izbora domaćinstva	Metoda slučajnog odabira fiksnih telefona domaćinstava
Metoda izbora ispitanika	Tehnika zadnjeg rođendana (osoba u domaćinstvu koja je zadnja imala rođendan, a starija je od 18 godina)
Reprezentativnost	Reprezentativan uzorak domaćinstava na području BiH

Ključni nalazi istraživanja

- Ispitanici najviše vjeruju medijima i vjerskim zajednicama, a najmanje političarima.
- Tokom ispitivanog perioda 2009-2014., jedino je konstantan rast povjerenja u vjerske institucije.
- Ispitanici iz Federacije BiH značajno su manje zadovoljni medijima i novinarim iz RS nego ispitanici iz RS-a.
- Primjetan je trend rasta zadovoljstva medijima u FBiH od strane građana iz RS-a.
- Najveći dio ispitanika smatra da je sloboda medija u FBiH malo ili nikako prisutna i nema promjena u odnosu na prethodne godine.
- Veći broj ispitanika iz RS nego iz FBiH smatra da je sloboda medija u RS malo ili nikako prisutna. Također, primjetan je blagi trend rasta negativne ocjene slobode medija u RS-u.
- Smanjen je udio onih sa stavom da je osnovna prepreka slobodnim medijima u BiH politička i finansijska zavisnost, dok je porastao udio onih sa stavom da je prepreka opća politička klima u zemlji.
- Najveća prepreka slobodnom novinarstvu su politička i finansijska zavisnost smatra skoro svaki drugi ispitanik iz FBiH.
- Porast udjela stava kod građana iz RS-a da je osnovna prepreka slobodnom radu medija opća politička klima.

Ključni nalazi istraživanja

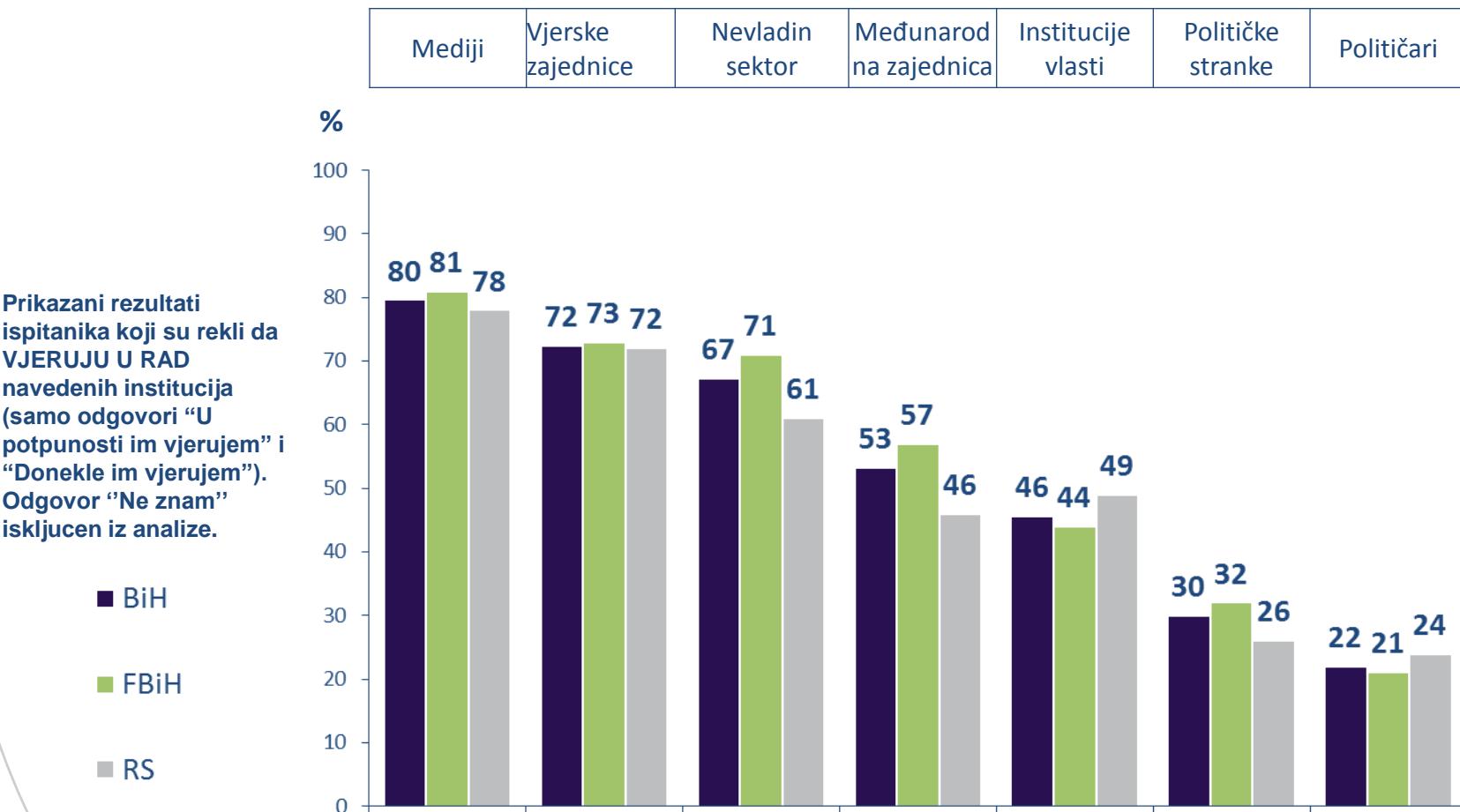
- Raste percepcija građana da najveći utjecaj na medije imaju političari.
- Političare ispitanici smatraju glavnim kršiteljima novinarskih prava i medijskih sloboda. Svaki deseti ispitanik smatra da su to vlasnici medija i utjecajni biznismeni i poslovni ljudi.
- Nema promjene u percepciji tema o kojima novinari izvještavaju u odnosu na prethodno istraživanje u 2013.
- Građani FBIH nešto više naglašavaju korupciju i kriminal a građani RS socijalne teme, kao teme koje bi novinari trebali više obrađivati.
- Gotovo polovina ispitanika smatra da je potrebno poboljšati uvjete za rad novinara kako bi se unaprijedio njihov rad i poboljšala kvaliteta izvještavanja.
- TV je i dalje dominantan medij ali ujedno svaki 3. ispitanik se najkvalitetnije informira putem interneta.
- 2/3 ispitanika prati medije iz susjedstva svaki dan ili nekoliko puta sedmično, nešto više građani RS-a nego građani FBIH.

Ključni nalazi istraživanja

- Najviše kvalitetnih informacija o izbornoj kampanji i programima političkih stranaka u BiH koje će ponuditi za oktobarske izbore 2014 građani očekuju od televizije i interneta.
- Za 1/3 građana FBIH Dnevni Avaz je najpouzdanija novina, dok je za građane u RS to Euroblic. Međutim 1/5 građana BIH smatra da niti jedne novine nisu pouzdane i tačne.
- Najgledanije televizije po pitanju praćenja izborne kampanje u FBIH su FTV i BHT dok su u RS to BN TV i RTRS.
- Za nešto više od 1/3 građana FBIH, FTV vide kao najprofesionalniji u izvještavanju o predizbornim aktivnostima. U RS, svaki 4. građanin vidi BN TV kao takav medij.
- 1/5 građana FBIH smatra da se FTV najviše nalazi pod utjecajem politike dok isto toliko građana RS smatra da se RTRS najviše nalazi pod istim utjecajem.
- U predizbirnoj kampanji građani najviše žele čuti teme vezane za zapošljavanje, perspektivi mladih i o ekonomskom napretku. Građani RS-a nešto manje žele čuti o ustavnim promjenama i ulasku u NATO nego građani FBIH.

Ispitanici najviše vjeruju medijima i vjerskim zajednicama, a najmanje političarima.

Povjerenje u rad institucija 2014.

Prikazani rezultati
ispitanika koji su rekli da
VJERUJU U RAD
navedenih institucija
(samo odgovori "U
potpunosti im vjerujem" i
"Donekle im vjerujem").
Odgovor "Ne znam"
isključen iz analize.

Baza:

Pitanje:

Nivo statističke značajnosti: 95%

Svi ispitanici, n=505

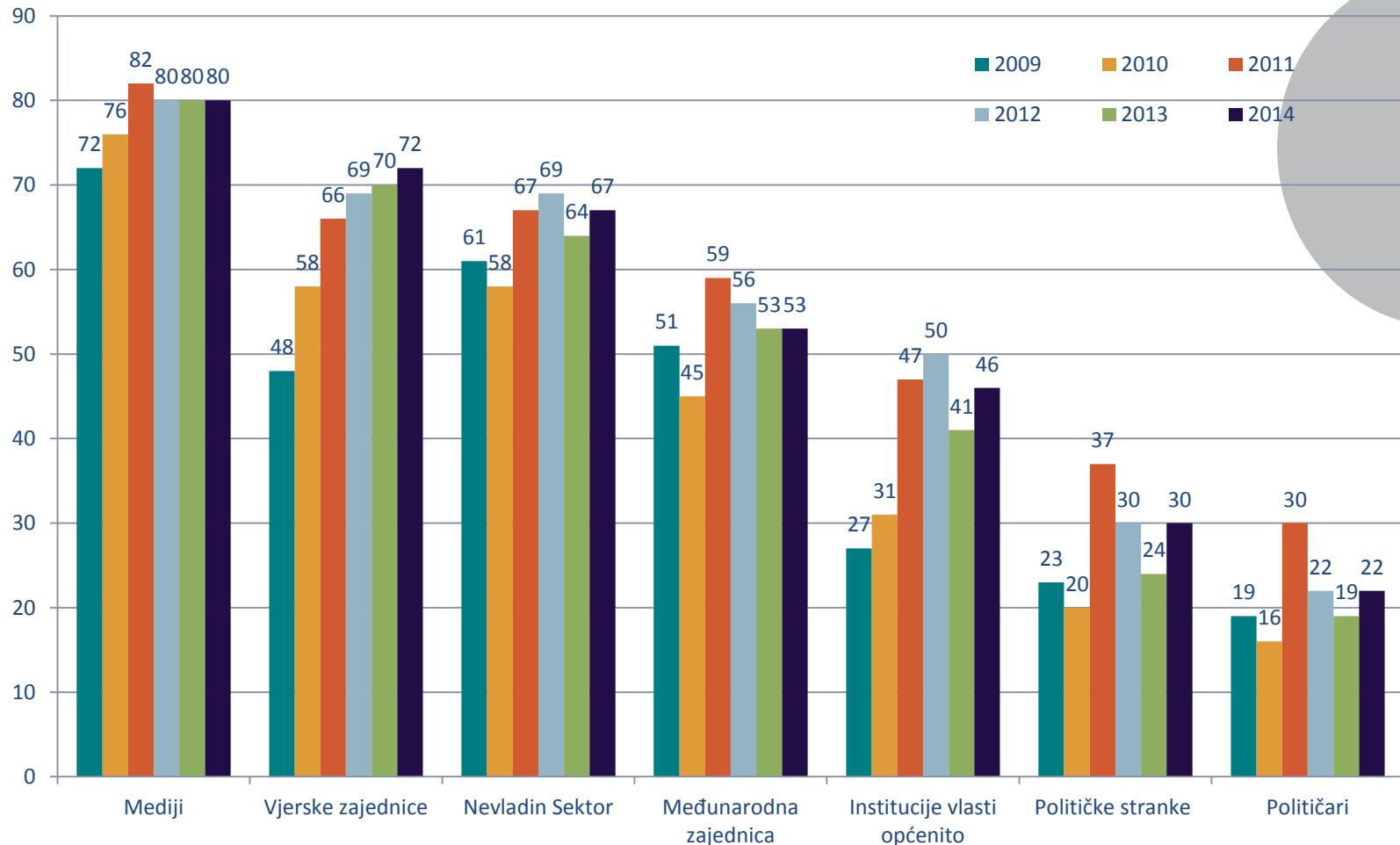
P1. Koliko imate povjerenja u rad sljedećih institucija?

Tokom ispitivanog perioda 2009-2014., jedino je konstantan rast povjerenja u vjerske institucije

BiH

Povjerenje u rad institucija –2009-2014.

Prikazani rezultati ispitaničkih koji su rekli da VJERUJU U RAD navedenih institucija (samo odgovori "U potpunosti im vjerujem" i "Donekle im vjerujem"). Odgovor "Ne znam" isključen iz analize.

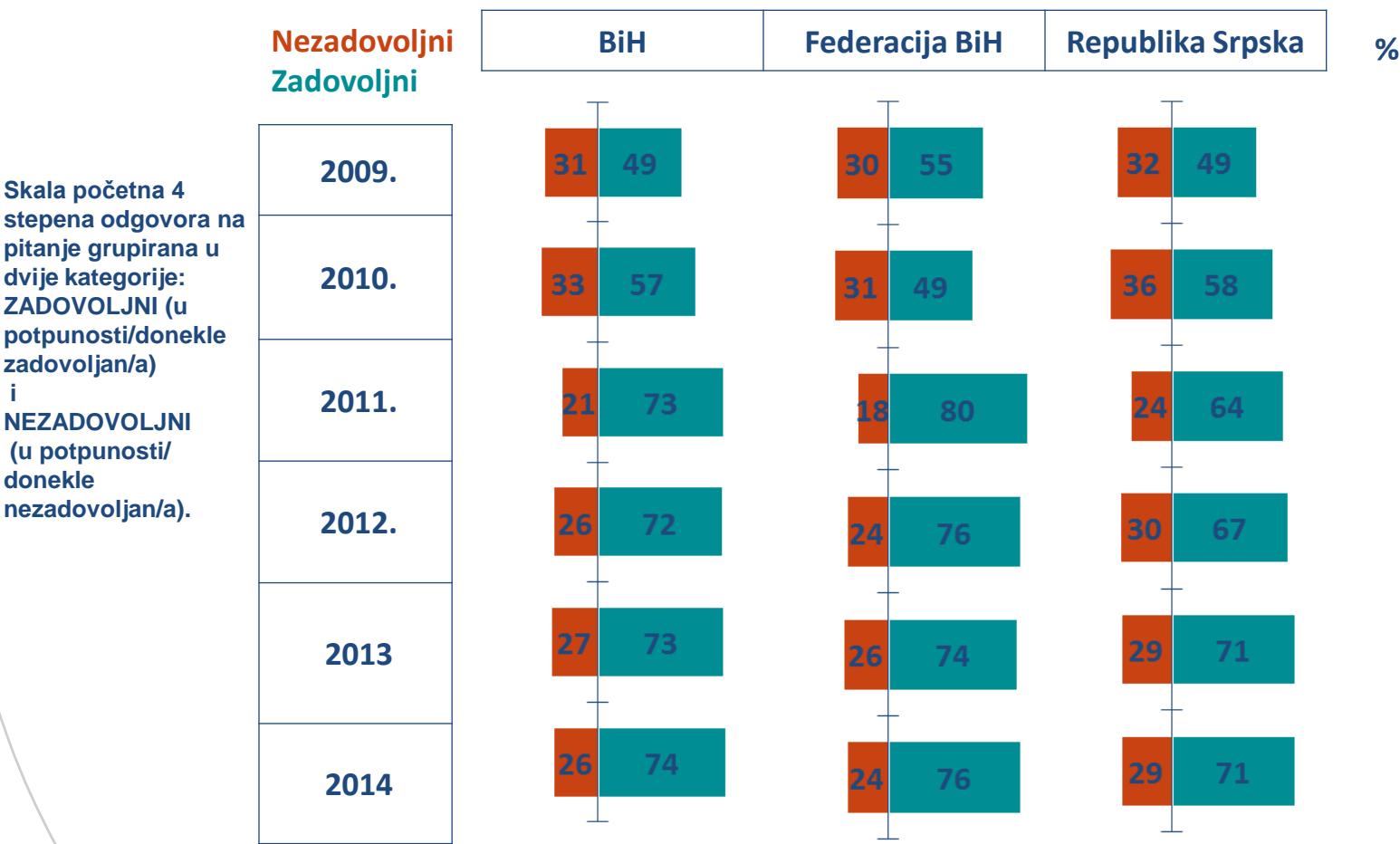

Baza:
Pitanje:

Svi ispitanički, 2009.-2014.
P1. Koliko imate povjerenja u rad sljedećih institucija?

Većina ispitanika je zadovoljna radom medija u Federaciji BiH, pri čemu nema značajnih razlika u odnosu na prethodni period.

Zadovoljstvo radom medija i novinara u Federaciji BiH 2014.

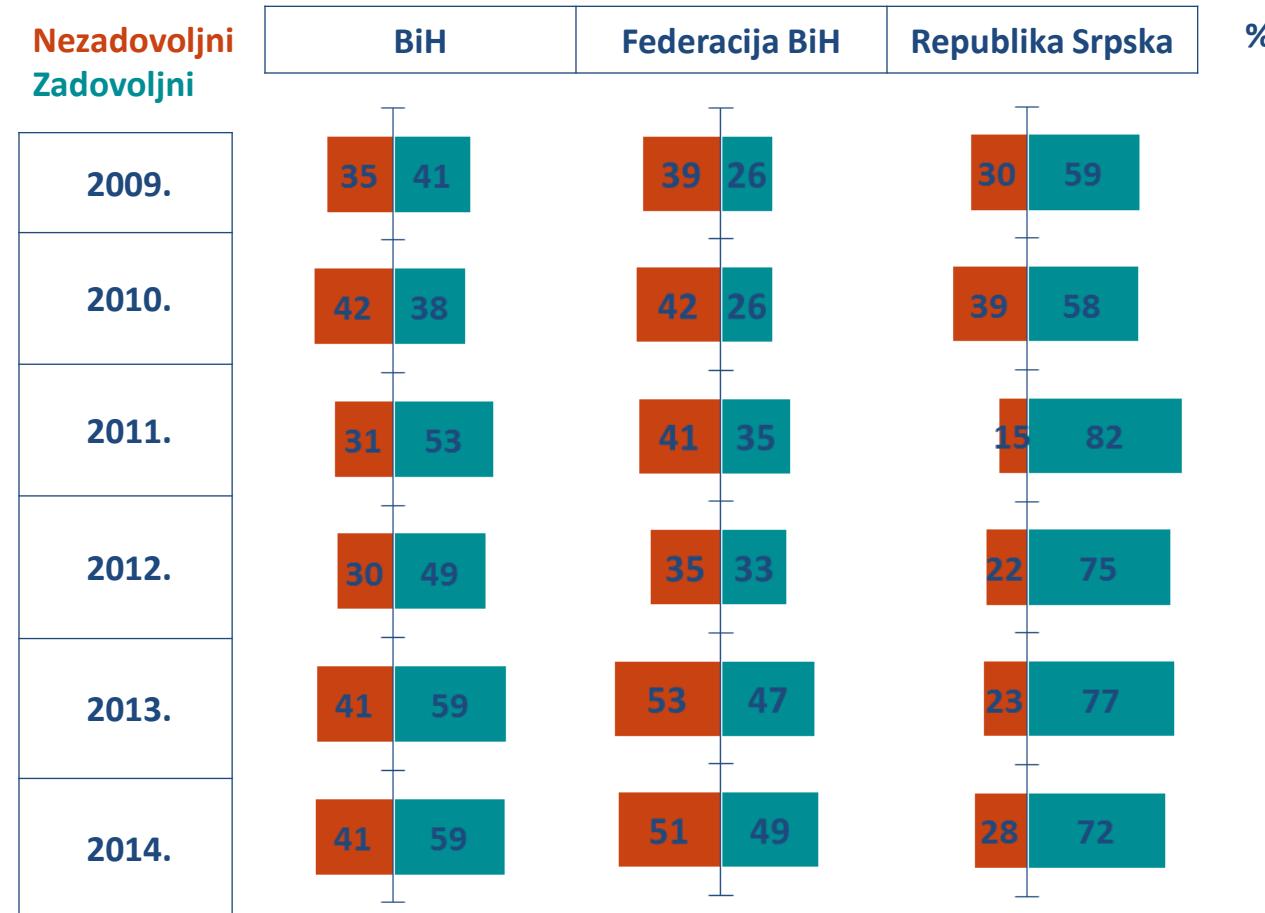
Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, 2009.-2014.

U kojoj mjeri ste općenito zadovoljni radom novinara i medija u Federaciji BiH?

Ispitanici iz Federacije BiH značajno su manje zadovoljni medijima i novinarim iz RS nego ispitanici iz RS

Zadovoljstvo radom medija i novinara u Republici Srpskoj 2009-2014.

Skala početna 4
stepena odgovora na
pitanje grupirana u
dvije kategorije:
ZADOVOLJNI (u
potpunosti/donekle
zadovoljan/a)
i
NEZADOVOLJNI
(u potpunosti/
donekle
nezadovoljan/a).

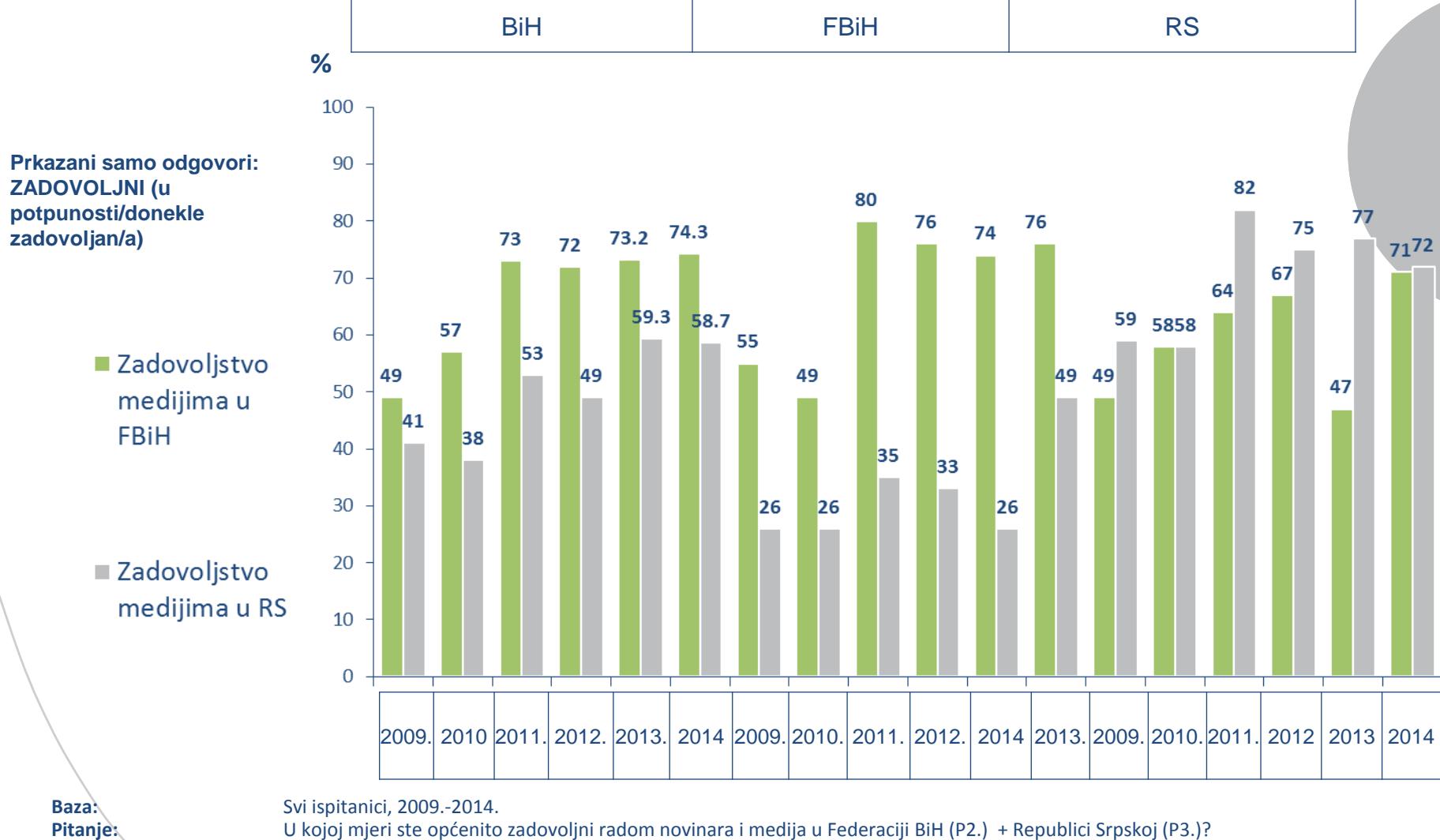
Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, 2009.-2014.

P3. U kojoj mjeri ste općenito zadovoljni radom novinara i medija u Republici Srpskoj?

Primjetan je trend rasta zadovoljstva medijima u FBiH od strane građana iz RS-a

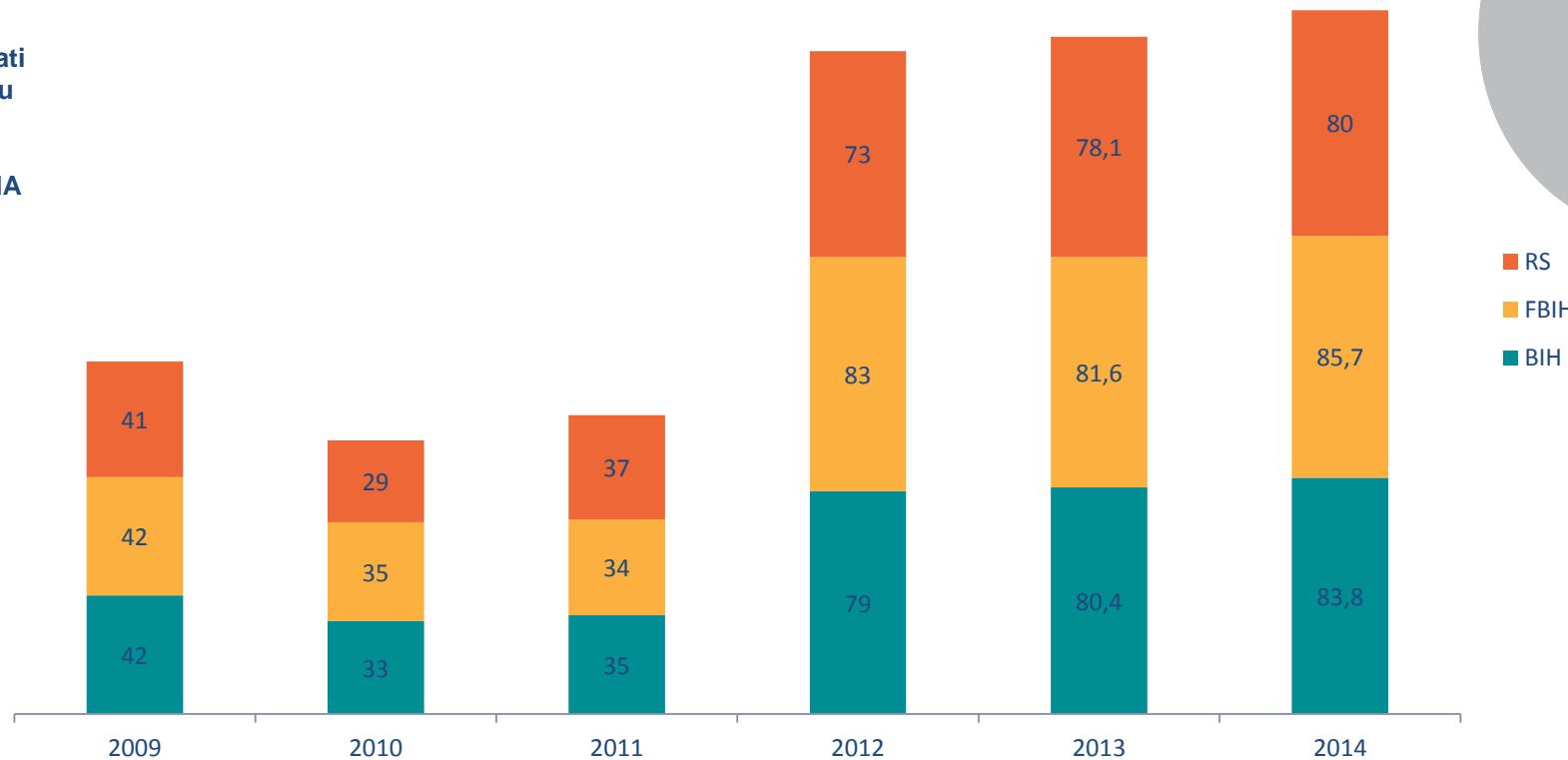
Zadovoljstvo radom medija i novinara u FBiH/RS 2009.-2014.

Najveći dio ispitanika smatra da je sloboda medija u FBiH malo ili nikako prisutna i nema promjena u odnosu na prethodne godine

Sloboda medija u Federaciji BiH – 2009.-2014.

Prikazani rezultati
ispitanika koji su
odgovorili
**UOPĆE NIJE /
MALO PRISUTNA**

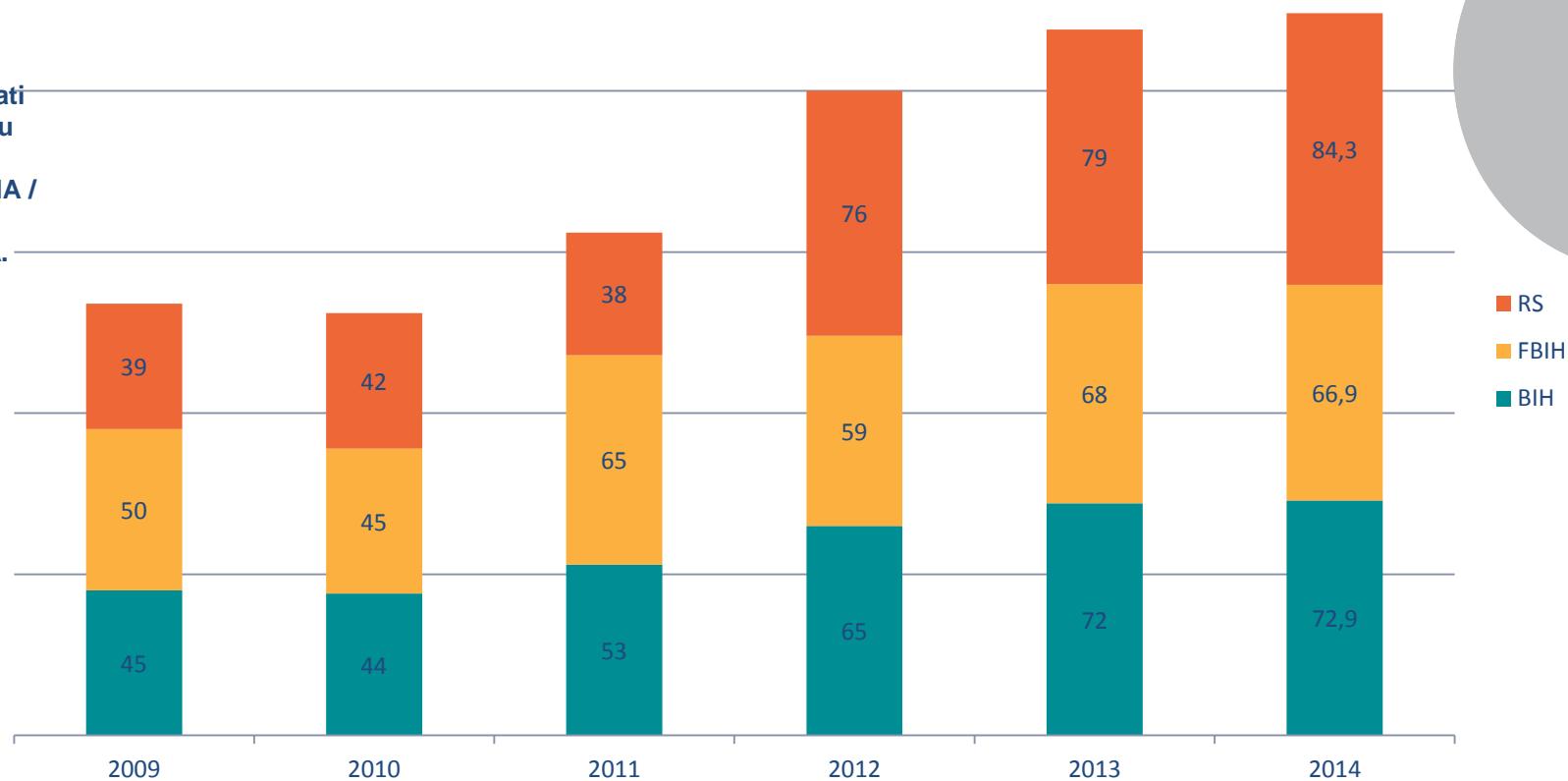
Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, 2009.-2014.
Po vašem mišljenju, kolika je trenutna sloboda medija u Federaciji BiH?

Veći broj ispitanika iz RS nego iz FBIH smatra da je sloboda medija u RS malo ili nikako prisutna. Također, primjetan je blagi trend rasta negativne ocjene slobode medija u RS-u.

Sloboda medija u Republici Srpskoj – 2009.-2014.

Prikazani rezultati
ispitanika koji su
odgovorili
MALO PRISUTNA /
UOPĆE
NIJE PRISUTNA.

Baza:
Pitanje:

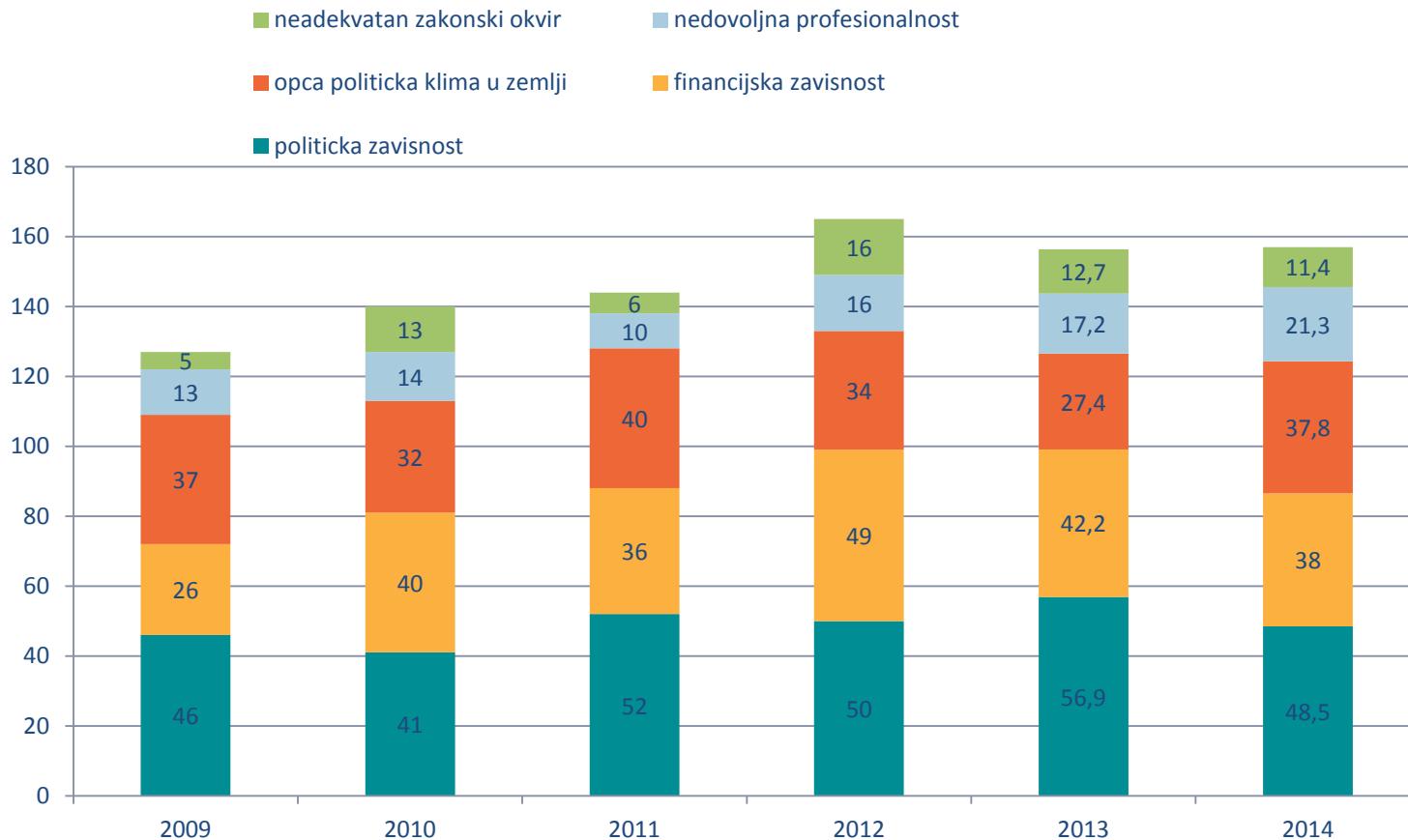
Svi ispitanici, 2009.-2014.
Po vašem mišljenju, kolika je trenutna sloboda medija u Republici Srpskoj?

Smanjen je udio onih sa stavom da je osnovna prepreka slobodnim medijima u BiH politička i finansijska zavisnost, dok je porastao udio onih sa stavom da je prepreka opća politička klima u zemlji .

Osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH 2009-2014.

BiH

%

Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, 2009.-2014.
Sta mislite, koje su dvije osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH?

Najveća prepreka slobodnom novinarstvu su politička i finansijska zavisnost smatra skoro svaki drugi ispitanik iz FBIH.

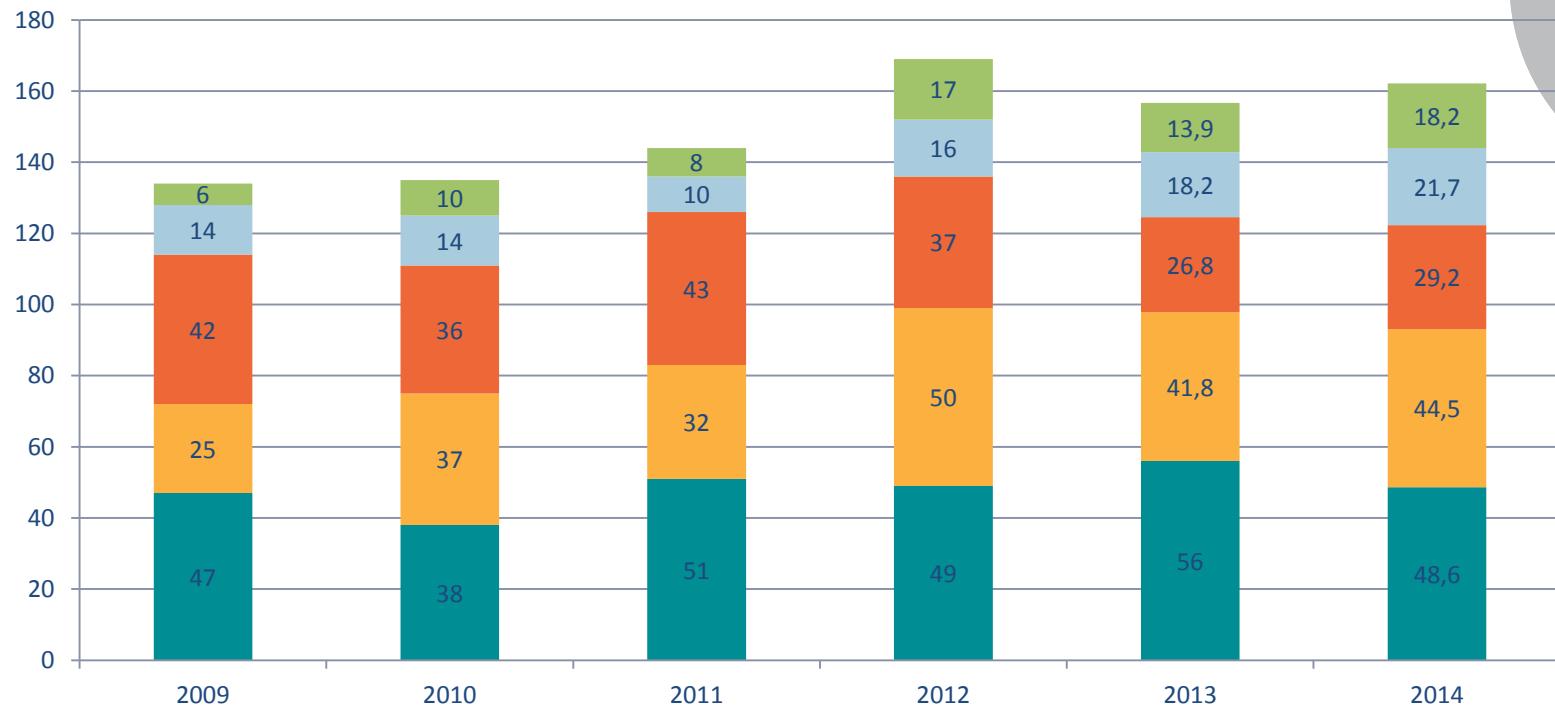
Osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH 2009.-2014.

Federacija

BiH

%

neadekvatan zakonski okvir
nedovoljna profesionalnost
opca politicka klima u zemlji
finansijska zavisnost
politicka zavisnost

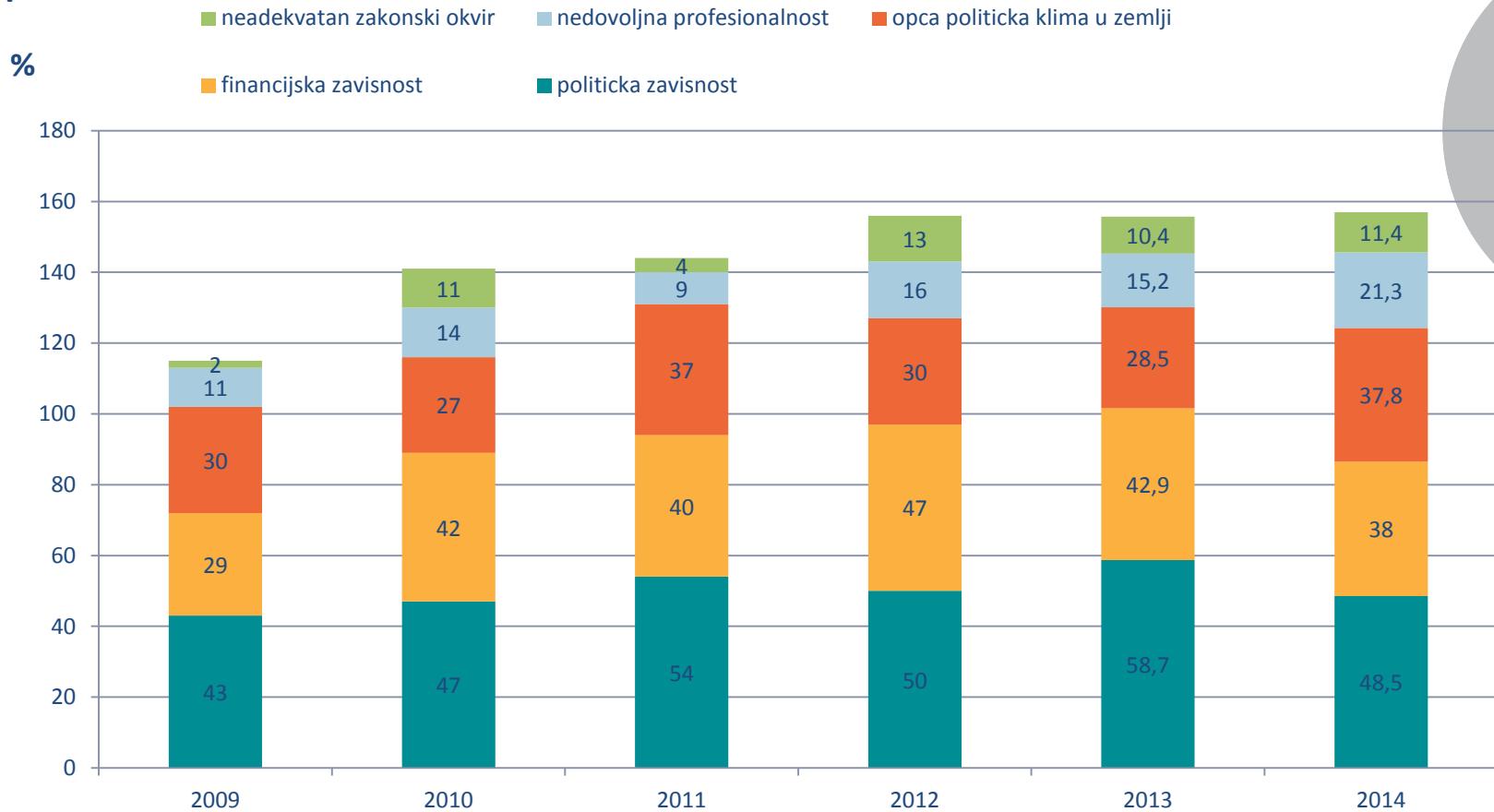
Baza:
Pitanje:

Ispitanici, Federacija BiH 2009.-2014.
Šta mislite, koje su dvije osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH?

Porast udjela stava kod građana iz RS-a da je osnovna prepreka slobodnom radu medija opća politička klima

Republika Srpska

Osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH 2009.-2014.

Baza:
Pitanje:

Ispitanici, Republika Srpska 2009.-2014.

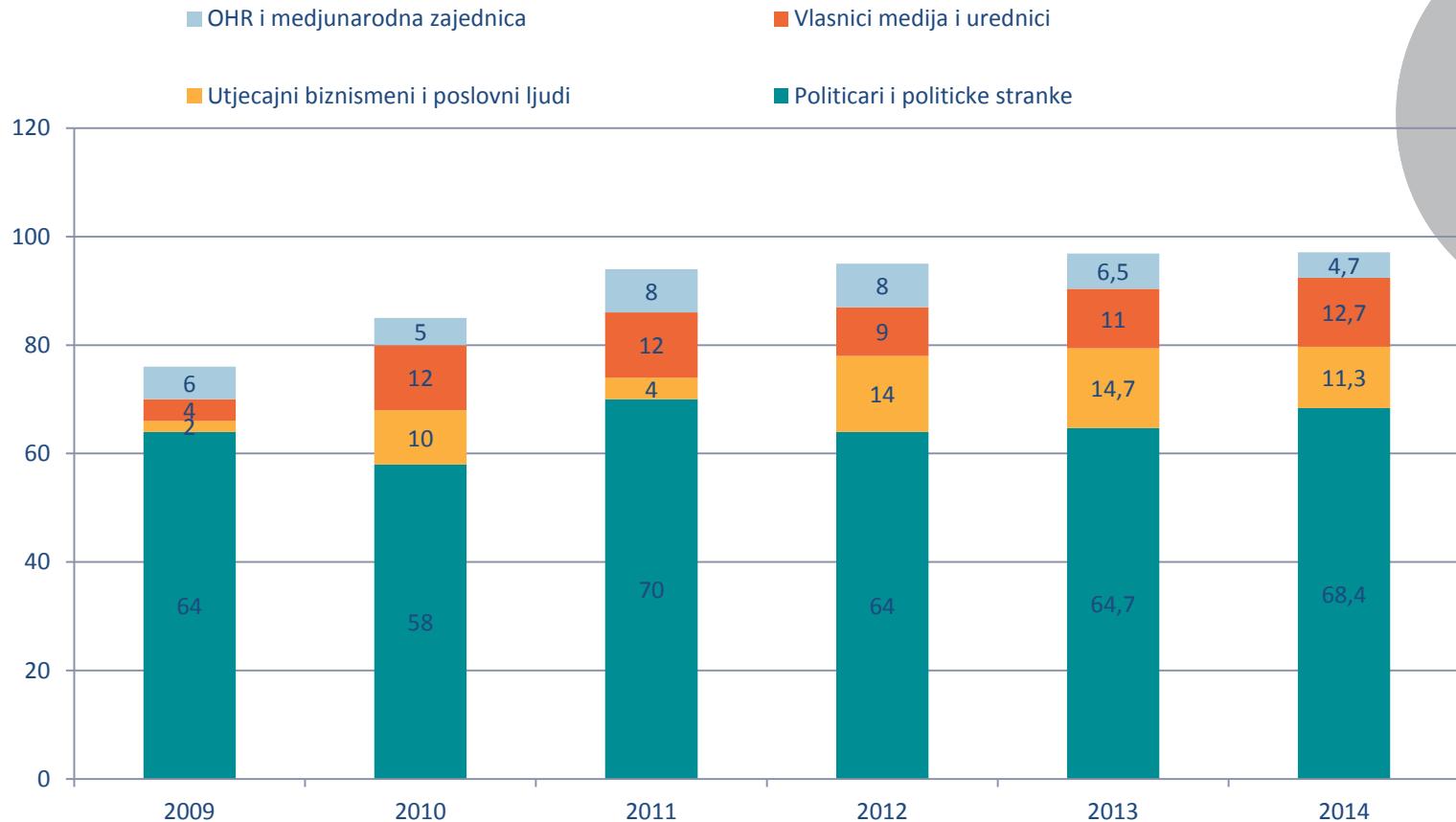
Sta mislite, koje su dvije osnovne prepreke slobodnom radu medija u BiH?

Raste percepcija građana da najveći utjecaj na medije imaju političari

Najveći uticaj na rad medija u BiH imaju ... (2009.-2014.)

BiH

%

Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, 2009.-2014.
Šta bi ste rekli, ko od sljedećih ima najveći uticaj na rad medija u BiH?

Ista percepcija utjecaja političara na medije je u FBIH...

Najveći uticaj na rad medija u BiH imaju ... (2009.-2014.)

Federacija

BiH

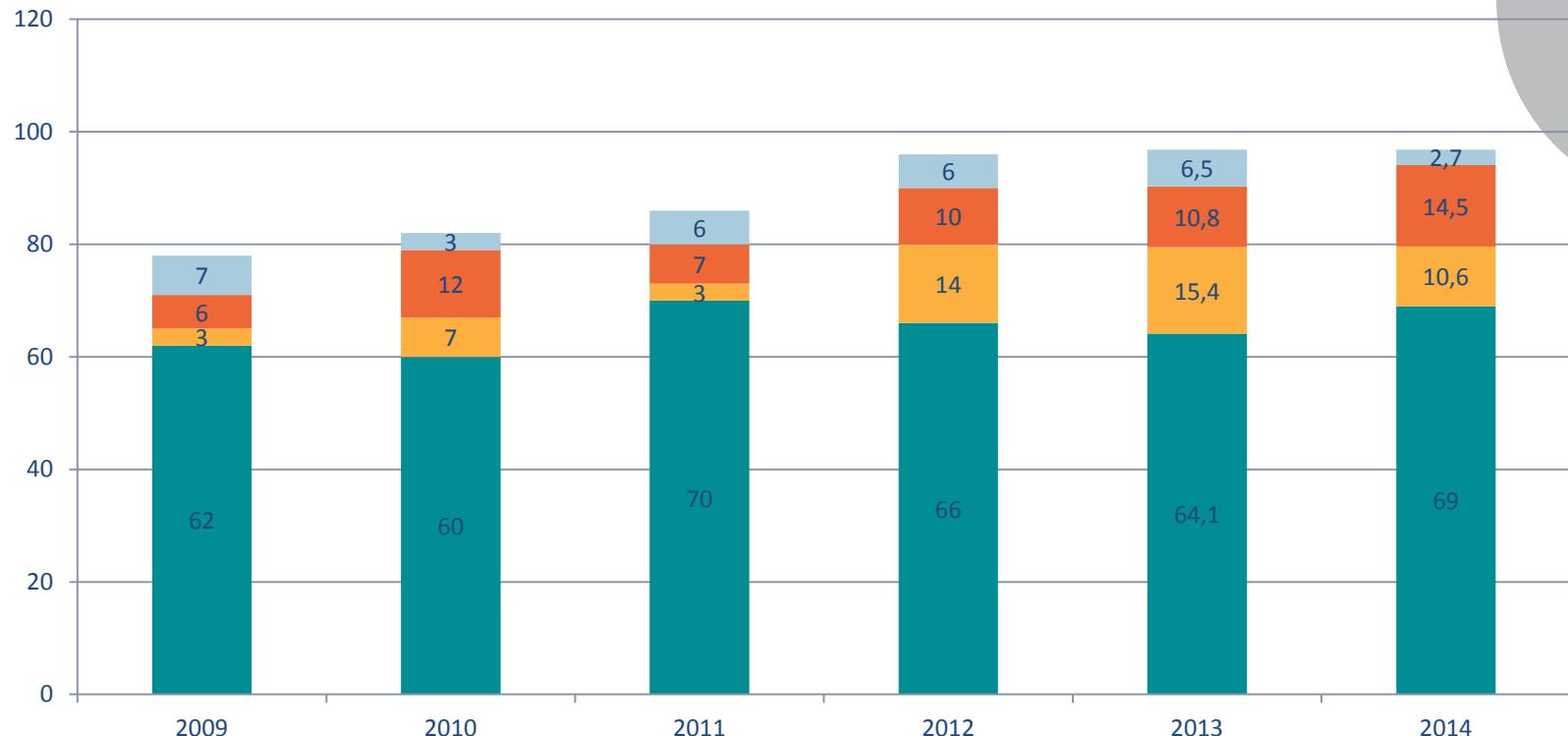
■ OHR i medjunarodna zajednica

■ Vlasnici medija i urednici

%

■ Utjecajni biznismeni i poslovni ljudi

■ Politicari i političke stranke

Baza:
Pitanje:

Ispitanici, Federacija BiH 2009.-2014.

P8. Šta bi ste rekli, ko od sljedećih ima najveći uticaj na rad medija u BiH?

Najveći uticaj na rad medija u BiH (2009-2014.)

Republika
Srpska

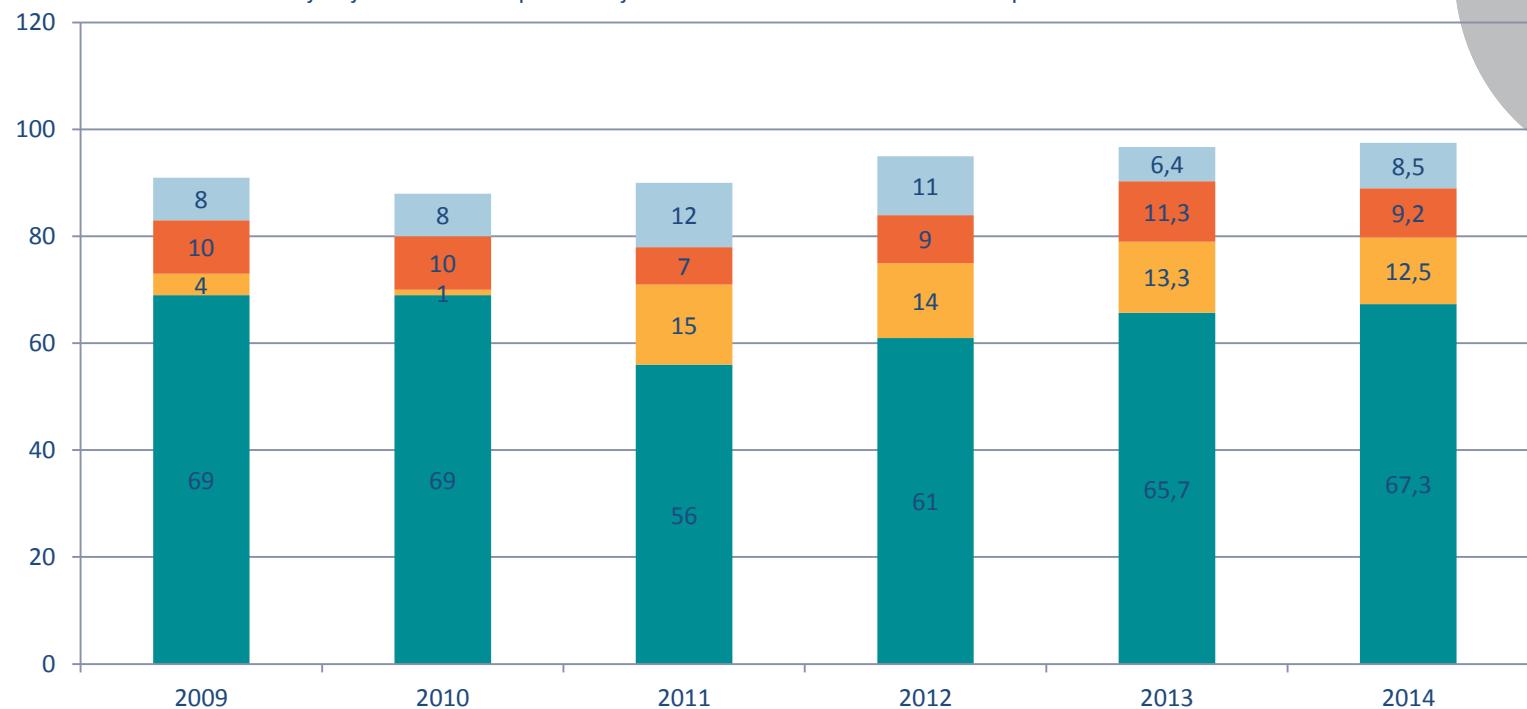
■ OHR i medjunarodna zajednica

■ Vlasnici medija i urednici

%

■ Utjecajni biznismeni i poslovni ljudi

■ Politicari i političke stranke

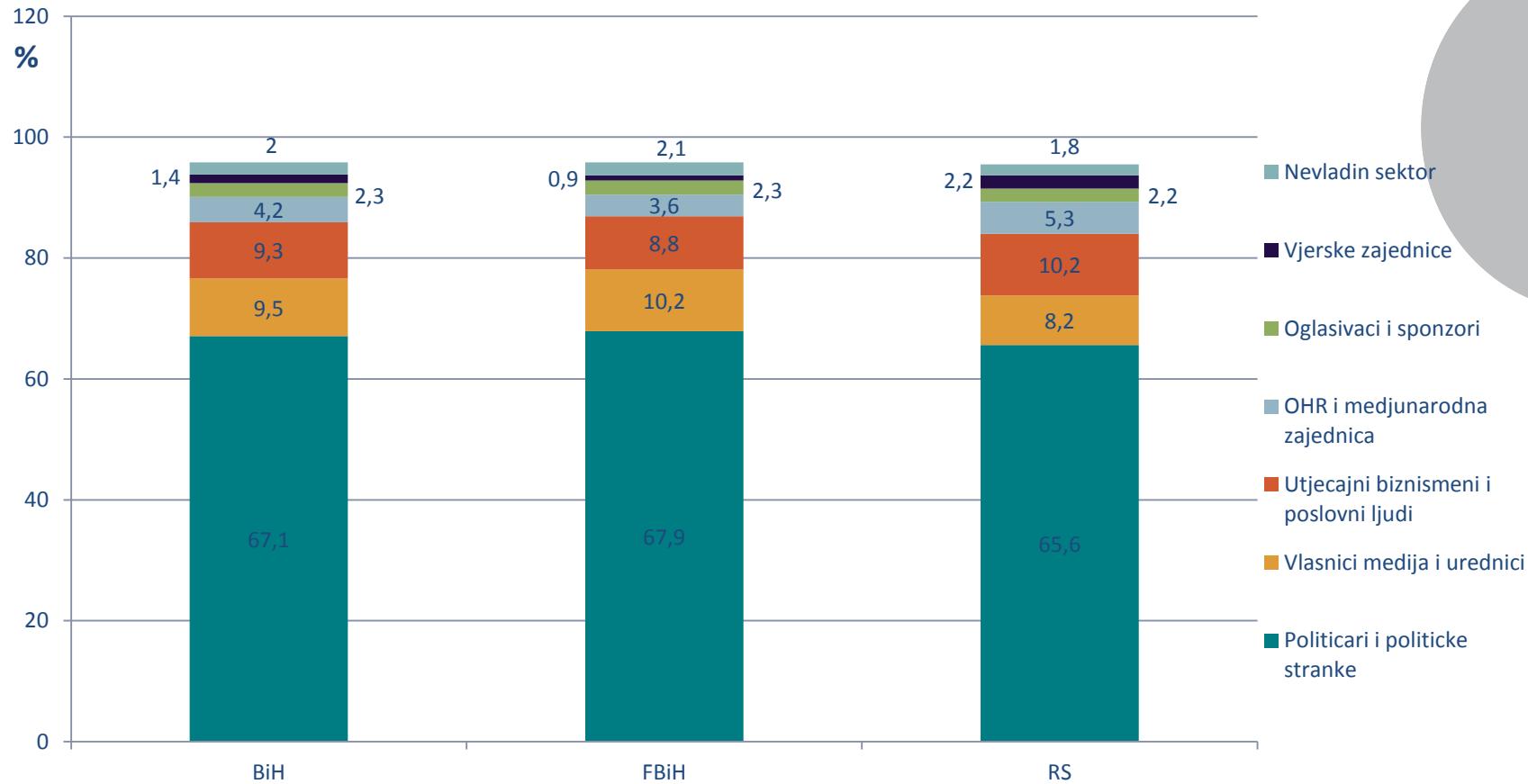

Baza:
Pitanje:

Ispitanici, Republika Srpska 2009.-2014.
Šta bi ste rekli, ko od sljedećih ima najveći uticaj na rad medija u BiH?

Političare ispitanici smatraju glavnim kršiteljima novinarskih prava i medijskih sloboda. Svaki deseti ispitanik smatra da su to vlasnici medija i utjecajni biznismeni i poslovni ljudi

Glavni kršitelji novinarskih prava i medijskih sloboda u BiH - 2014.

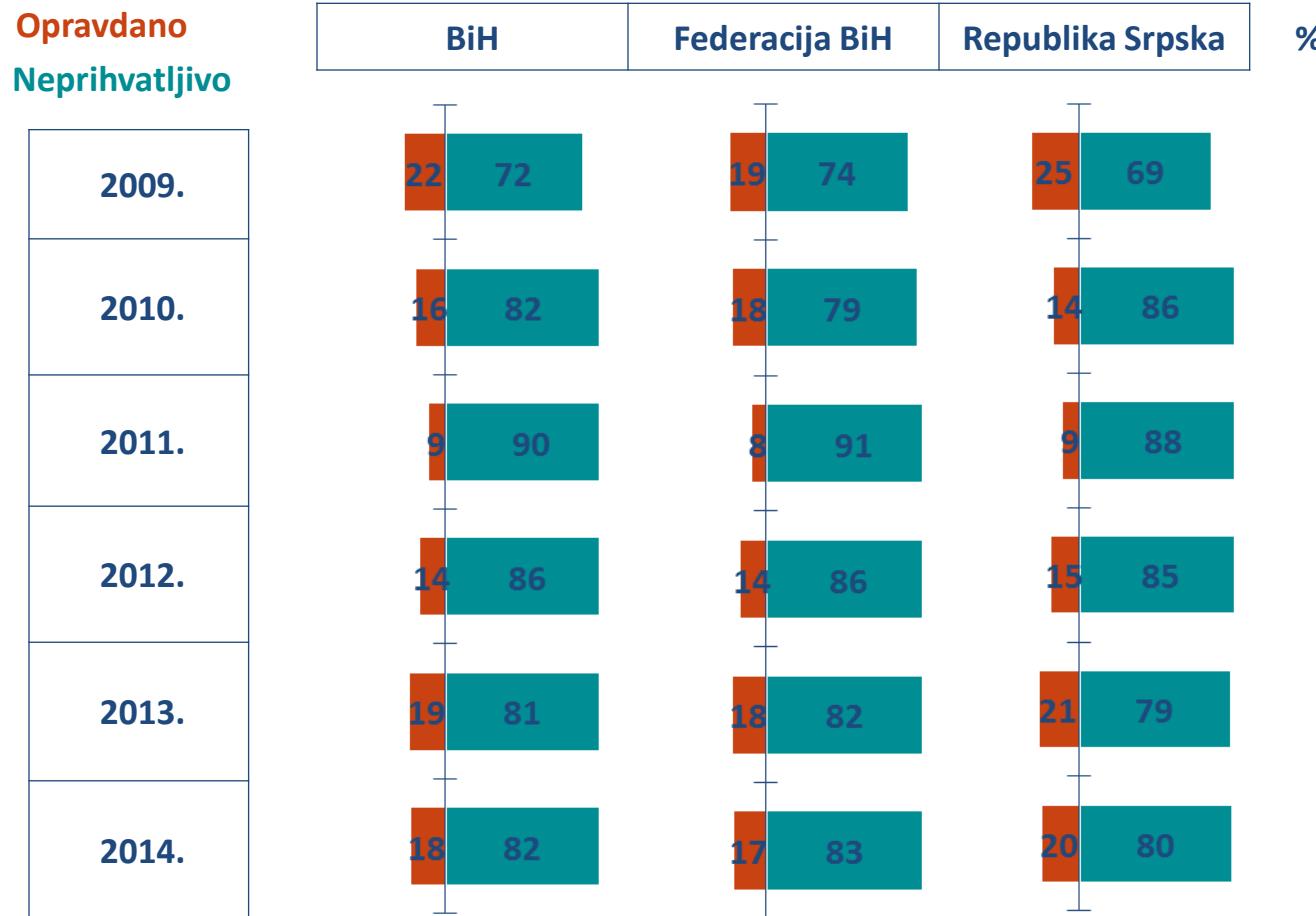
Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, n=505

Po vašem mišljenju ko su od sljedećih glavni kršitelji novinarskih prava i medijskih sloboda u BiH?

Većina ispitanika smatra da su napadi na novinare neprihvatljiv način djelovanja. Ipak, skoro svaki 5-ti ispitanik opravdava ovakve postupke.

Napadi na novinare-neprihvatljivo ili opravdano? 2009.-2014.

Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, 2009.-2014.

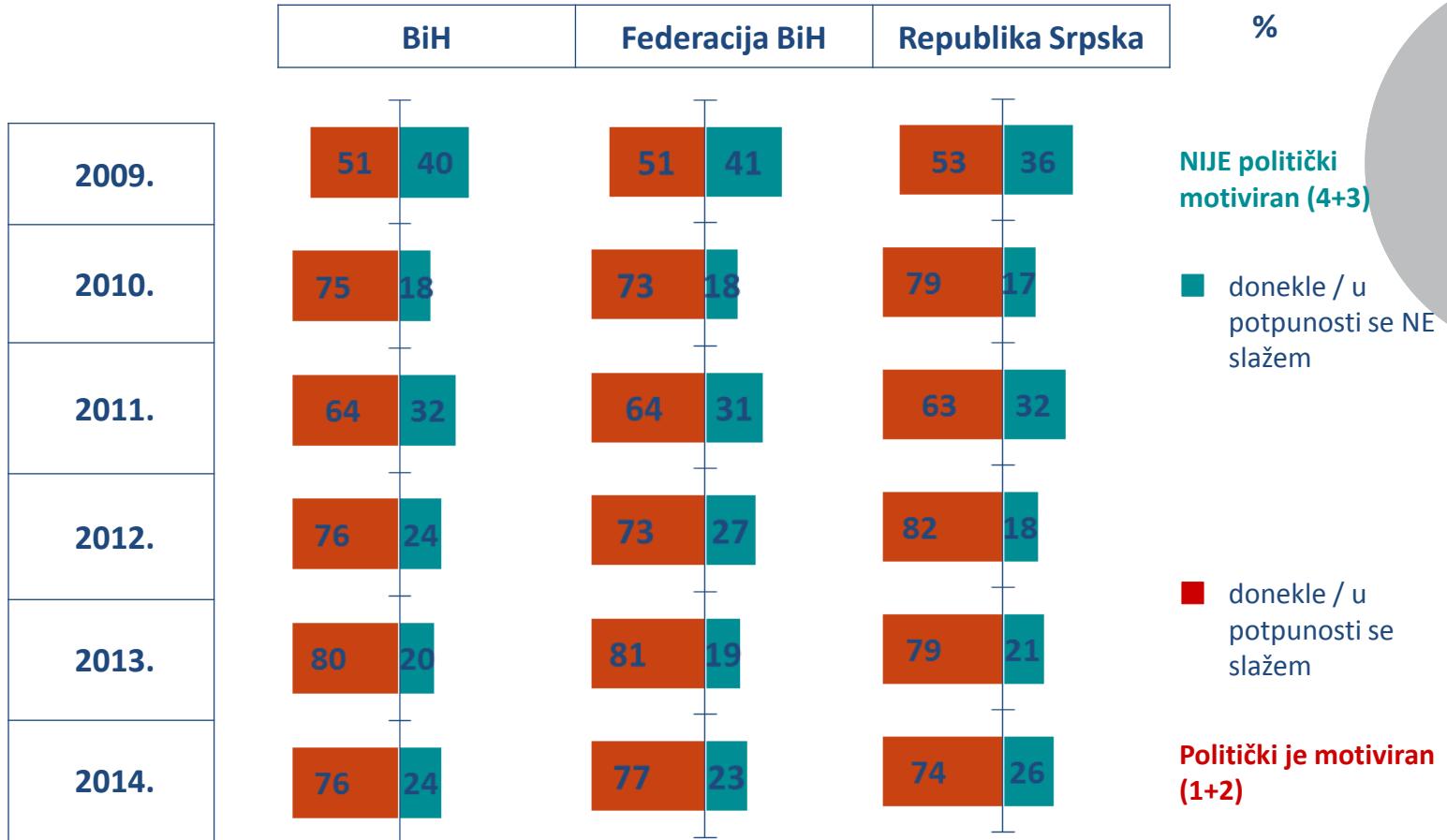
Sa kojom od dvije navedene izjava biste se najprije složili?

Svaka vrsta napada na novinare je u potpunosti neprihvatljiva; U nekim slučajevima napadi na novinare su opravdani

3 od 4 ispitanika smatra da pojedini novinari ne izvještavaju objektivno, već su u svome radu politički motivirani.

Politička motiviranost u radu novinara 2009.-2014.

Skala početna 4 stepena odgovora na pitanje grupirana u dvije kategorije:
NIJE POLITIČKI MOTIVIRAN (u potpunosti/do nekle se ne slažem) i
POLITIČKI MOTIVIRAN (u potpunosti /donekle se slažem).

Baza:

Pitanje:

pojedinih novinari politički

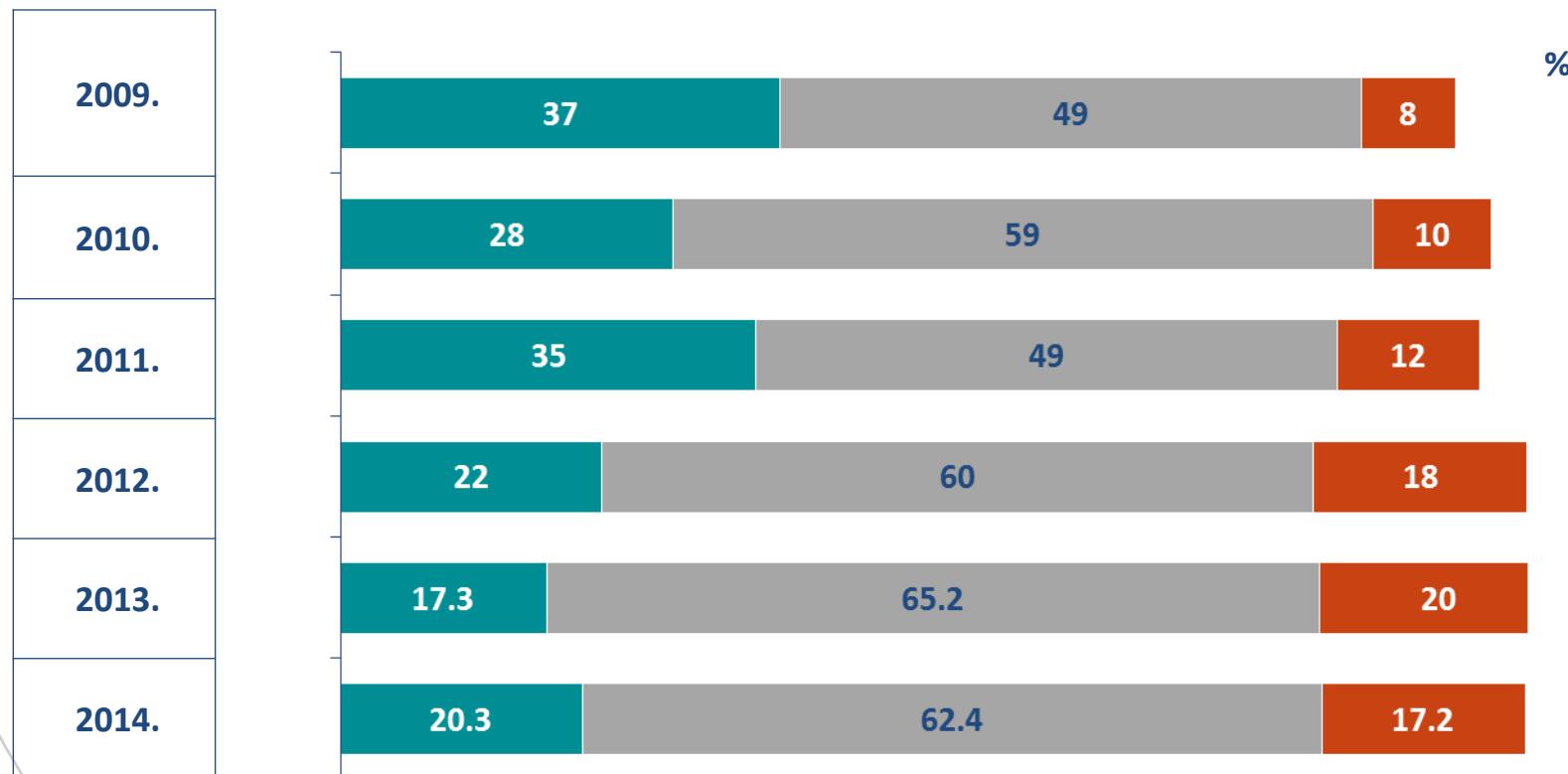
Svi ispitanici, 2009.-2014.

Jedna od najčešćih kritika koje se upućuju na adresu novinara od strane prozvanih političara i uticajnih osoba je da je rad pojedinih novinari politički motiviran. U kojoj se mjeri slažete s tim mišljenjem?

Nema promjene u percepciji tema o kojima novinari izvještavaju u odnosu na prethodno istraživanje u 2013.

Teme o kojima bh. novinari izvještavaju

BiH

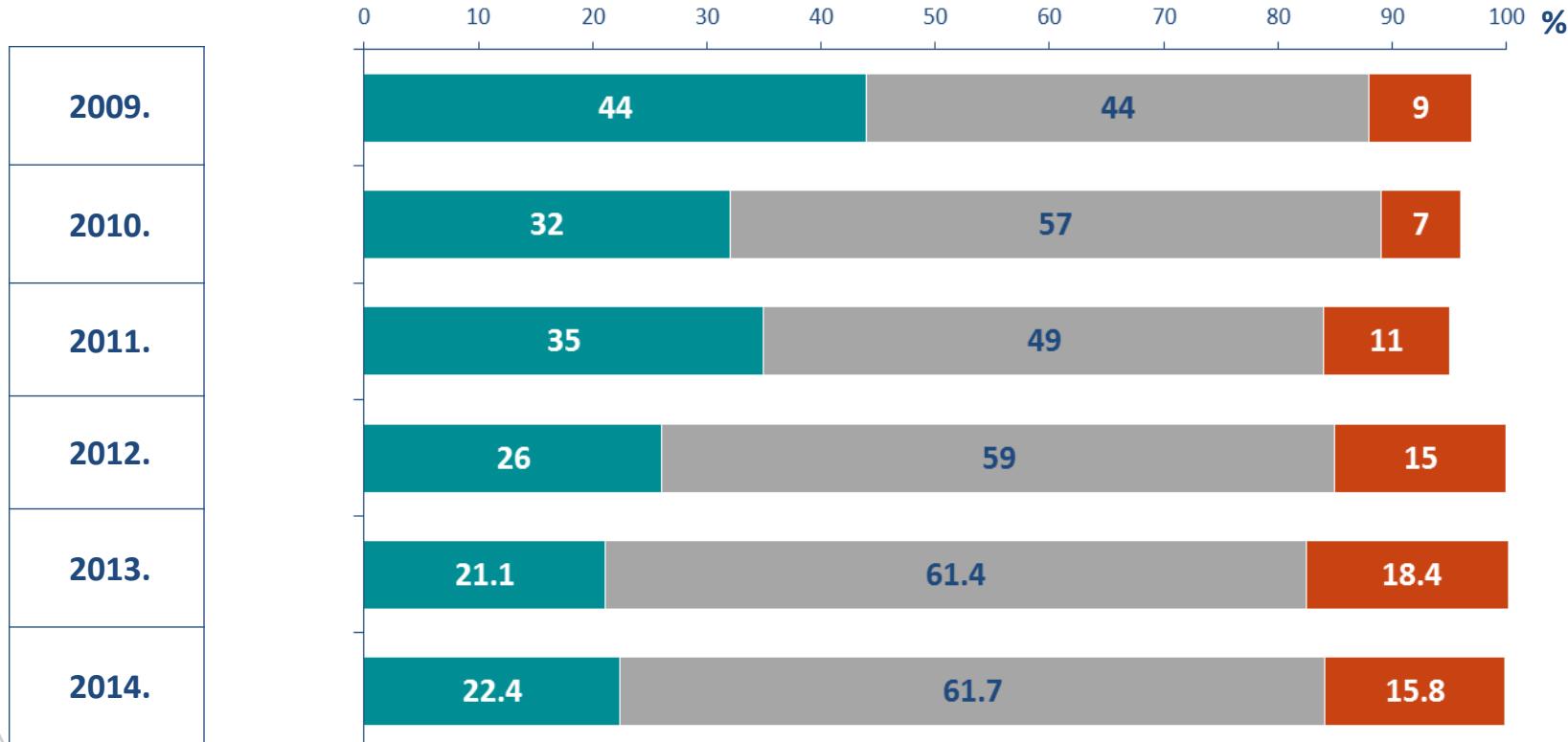
Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, 2009.-2014.
Da li bi ste rekli da su teme o kojim bh. novinari izvještavaju...

Nema promjene u percepciji tema o kojima novinari izvještavaju u odnosu na prethodno istraživanje u 2013. u Federaciji BiH

Teme o kojima bh. novinari izvještavaju

Federacija
BiH

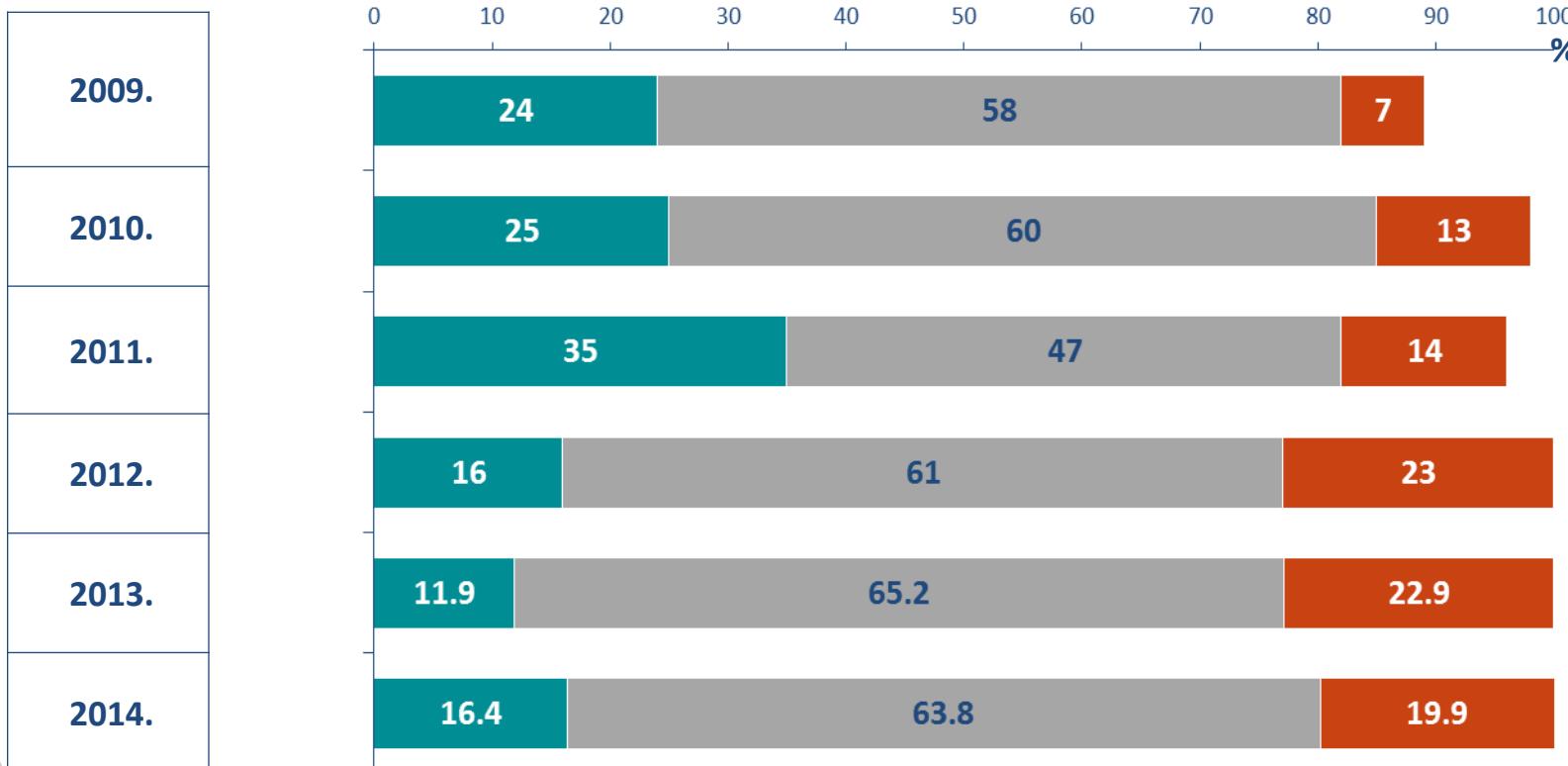
Baza:
Pitanje:

Svi ispitani, 2009.-2014.
P12. Da li bi ste rekli da su teme o kojim bh. novinari izvještavaju...

Nema promjene u percepciji tema o kojima novinari izvještavaju u odnosu na prethodno istraživanje u 2013. u RS

Teme o kojima bh. novinari izvještavaju

Republika Srpska

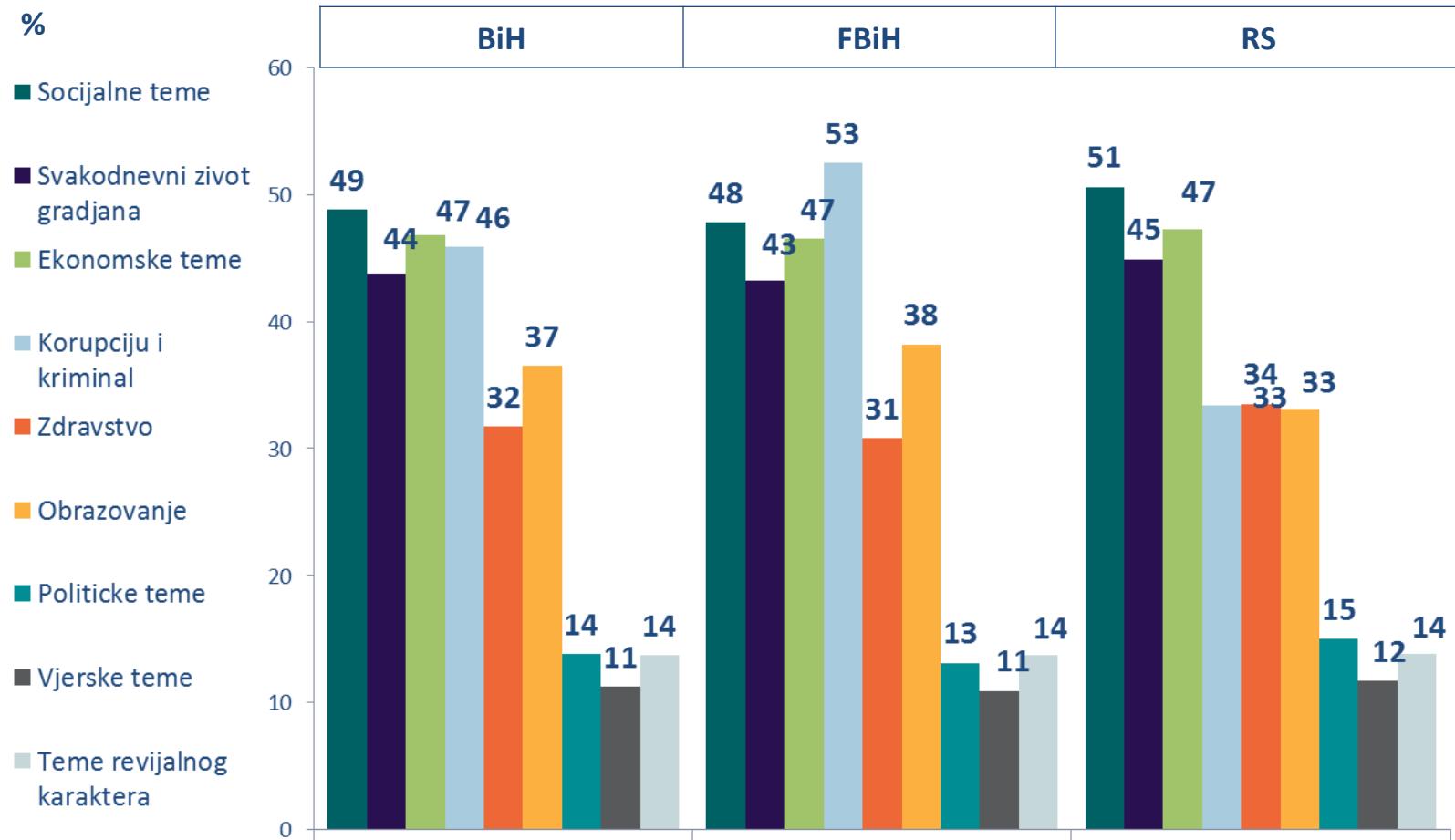

Baza:
Pitanje:

Svi ispitani, 2009.-2014.
Da li bi ste rekli da su teme o kojim bh. novinari izvještavaju...

Građani FBIH nešto više naglašavaju korupciju i kriminal a građani RS socijalne teme, kao teme koje bi novinari trebali više obrađivati.

Teme koje bi bh. novinari trebali obrađivati u većoj mjeri (2014.)

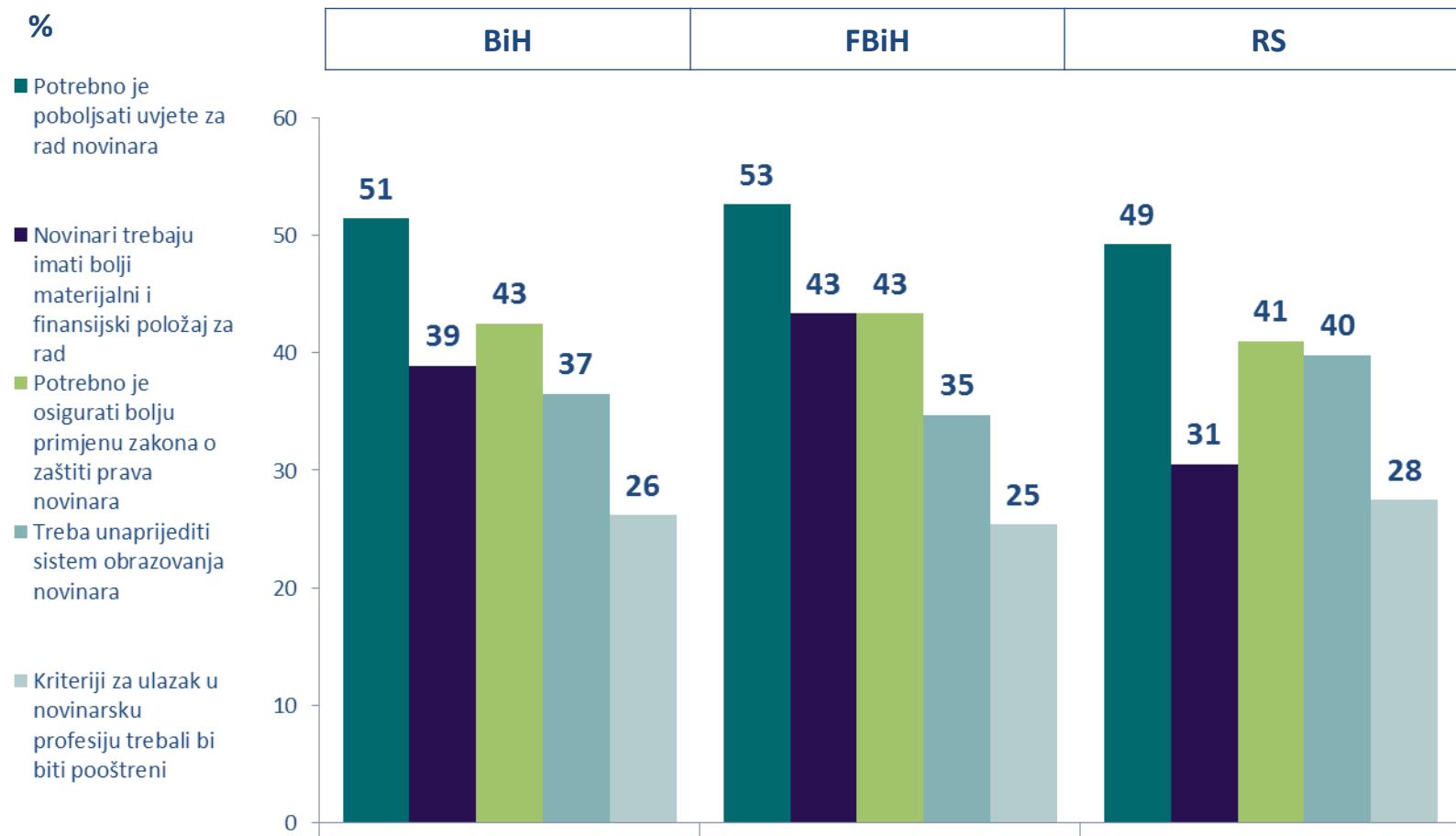

Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, n=505.
Koje od navedenih tema bi novinari trebali obrađivati u većoj mjeri nego sada?

Gotovo polovina ispitanika smatra da je potrebno poboljšati uvjete za rad novinara kako bi se unaprijedio njihov rad i poboljšala kvaliteta izvještavanja.

Načini unaprijeđenja novinarskog rada i kvaliteta izvještavanja (2014.)

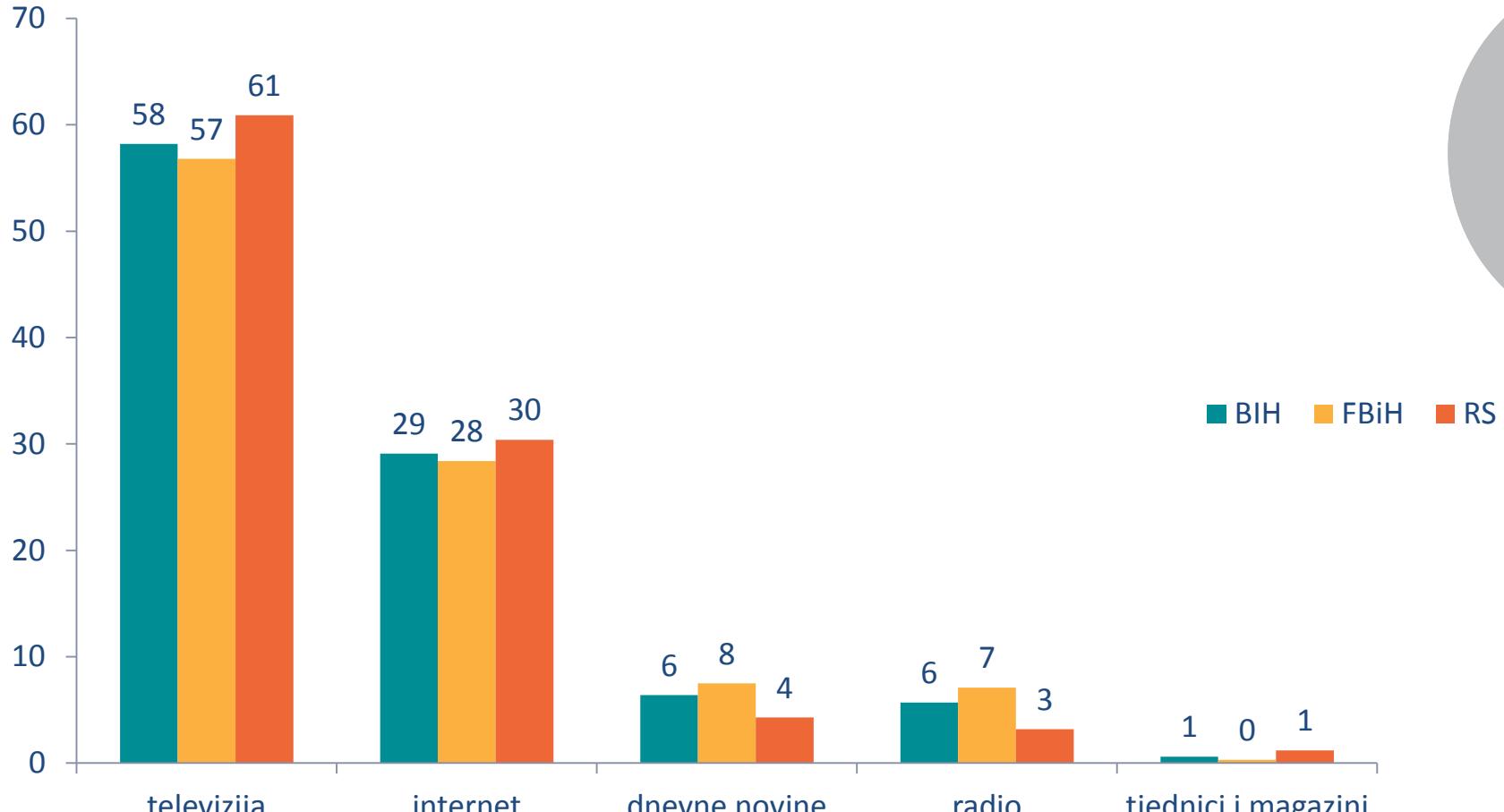
Baza:
Pitanje:

Svi ispitanici, n=505.

Na koje od navedenih načina je po vašem mišljenju potrebno najprije unaprijediti novinarski rad i kvalitet izvještavanja?

TV je i dalje dominantan medij ali ujedno svaki 3. ispitanik se najkvalitetnije informira putem interneta

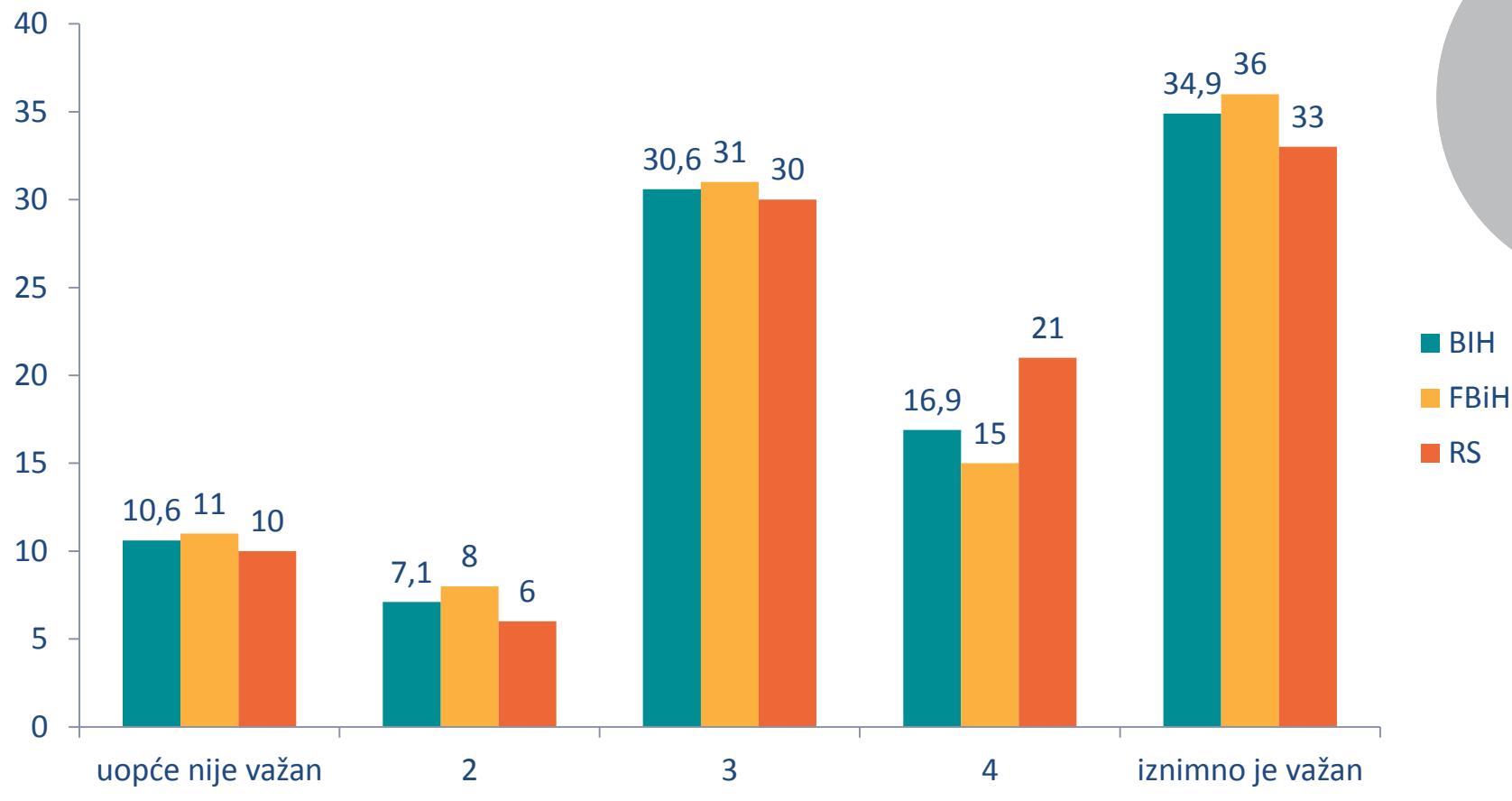
Zahvaljujući kojem mediju se najkvalitetnije informirate?

Baza:

Svi ispitanici, n=505.

U kojoj mjeri ocjenjujete važnost interneta kao medija za javnost i građane? (ocjena 1 – uopće nije važan pa do 5 – iznimno je važan)

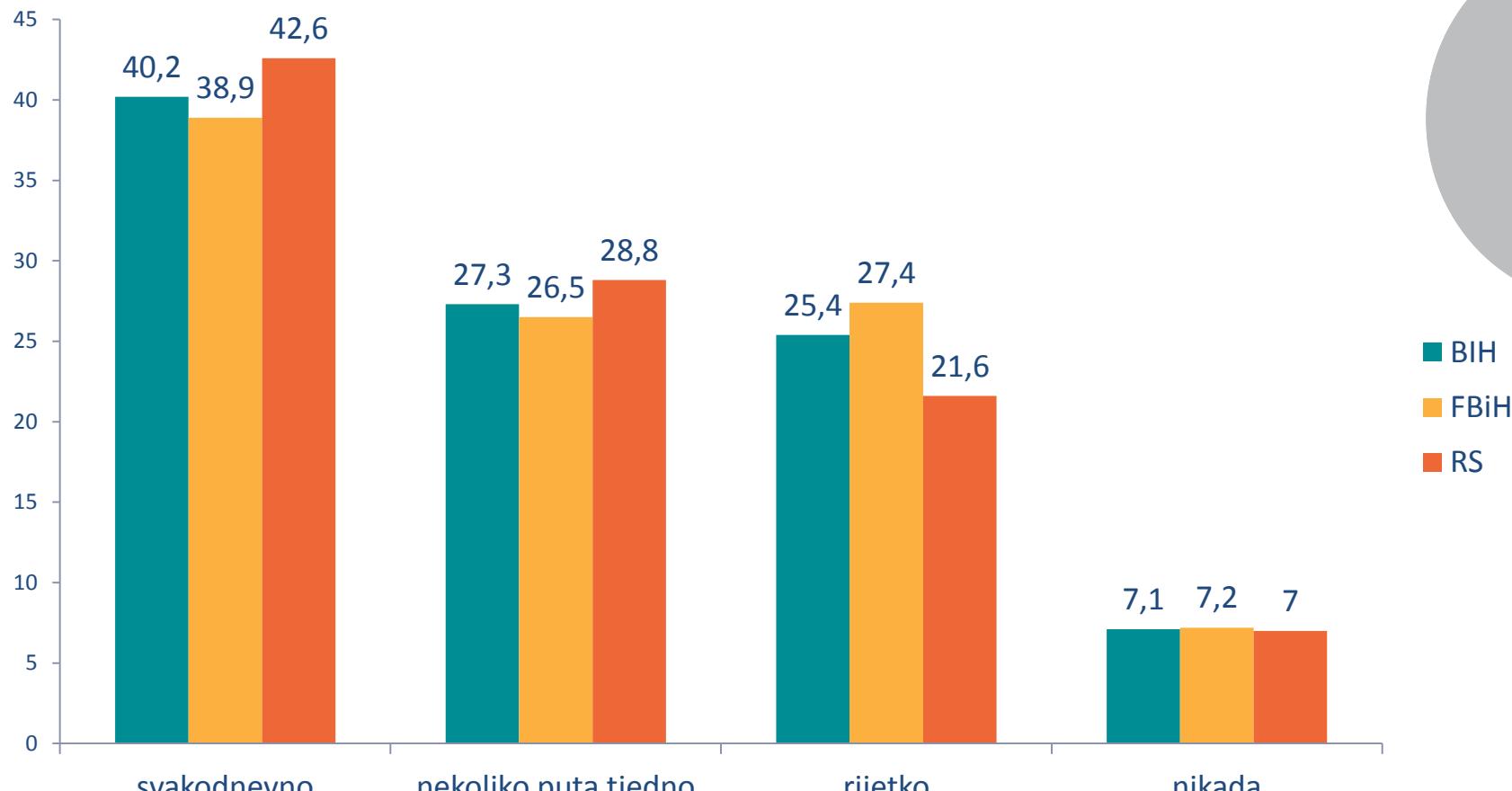

Baza:

Svi ispitanici, n=505.

2/3 ispitanika prati medije iz susjedstva svaki dan ili nekoliko puta sedmično, nešto više građani RS-a nego građani FBIH

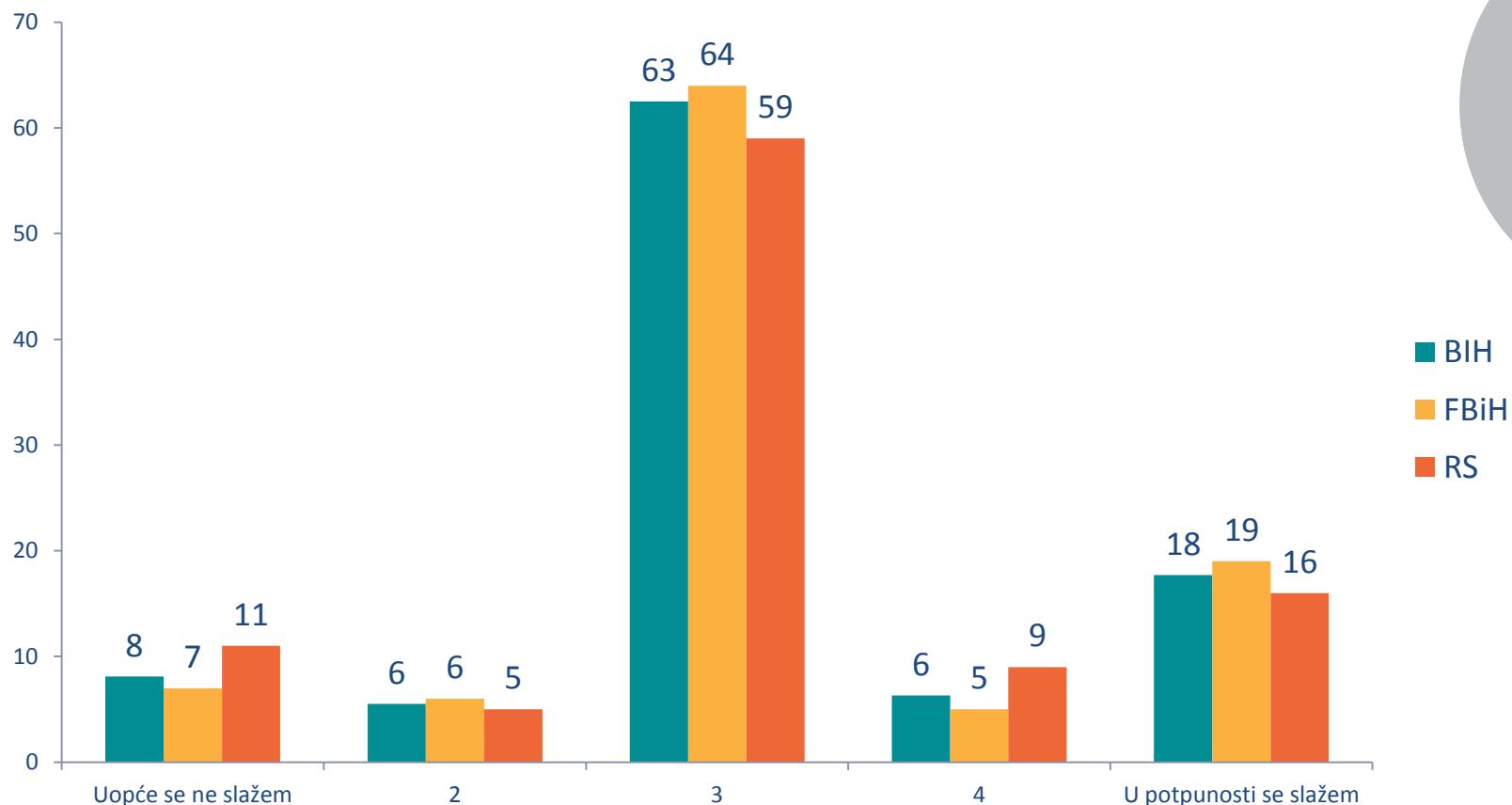
Koliko često pratite medije susjednih država (Hrvatske i Srbije)?

Baza:

Svi ispitanici, n=505.

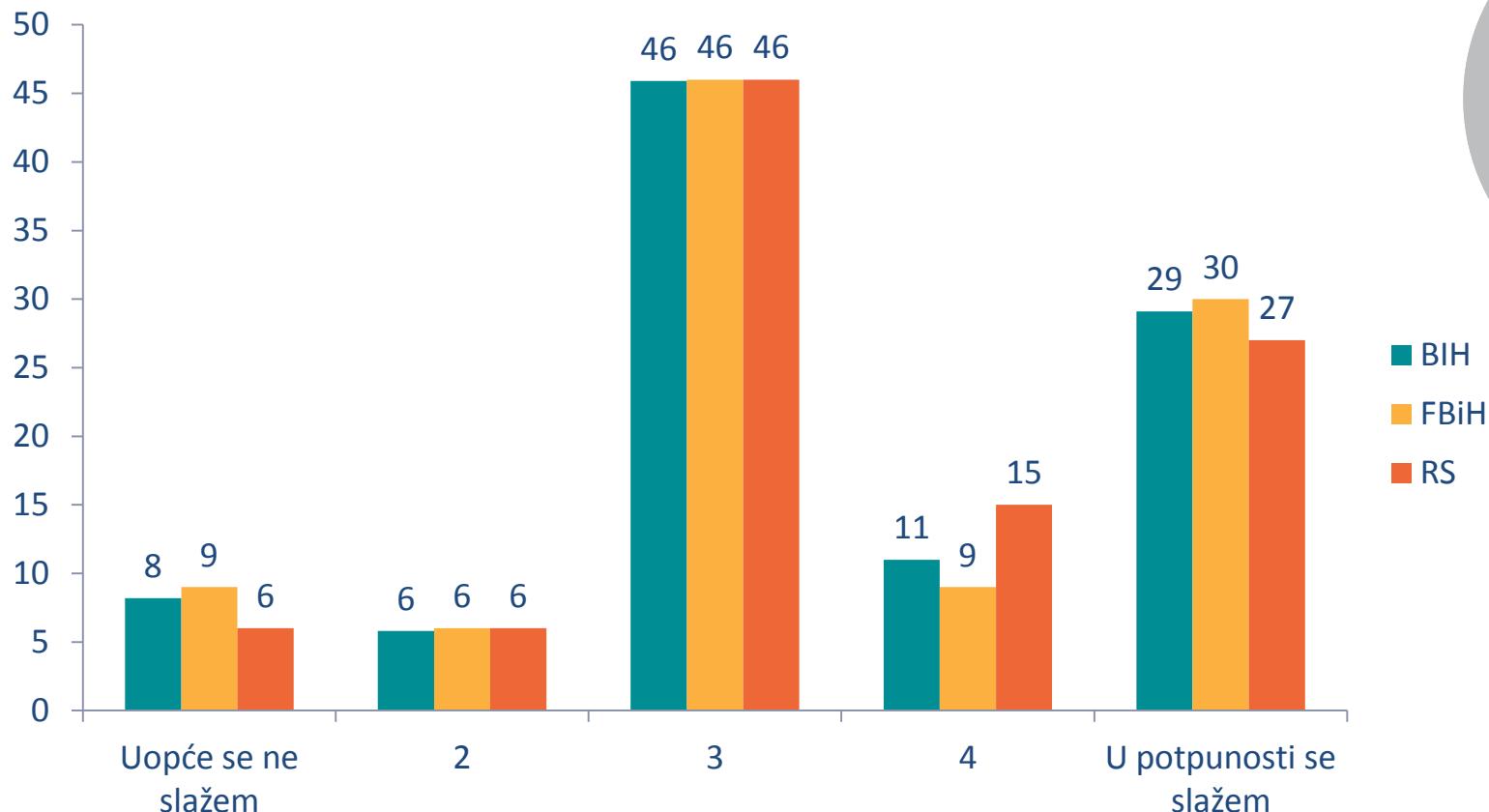
Posljednjih godina se povećala količina medijskih sadržaja u javnosti a time i različitih pogleda na društvene i političke prilike.

Baza:

Svi ispitanici, n=505.

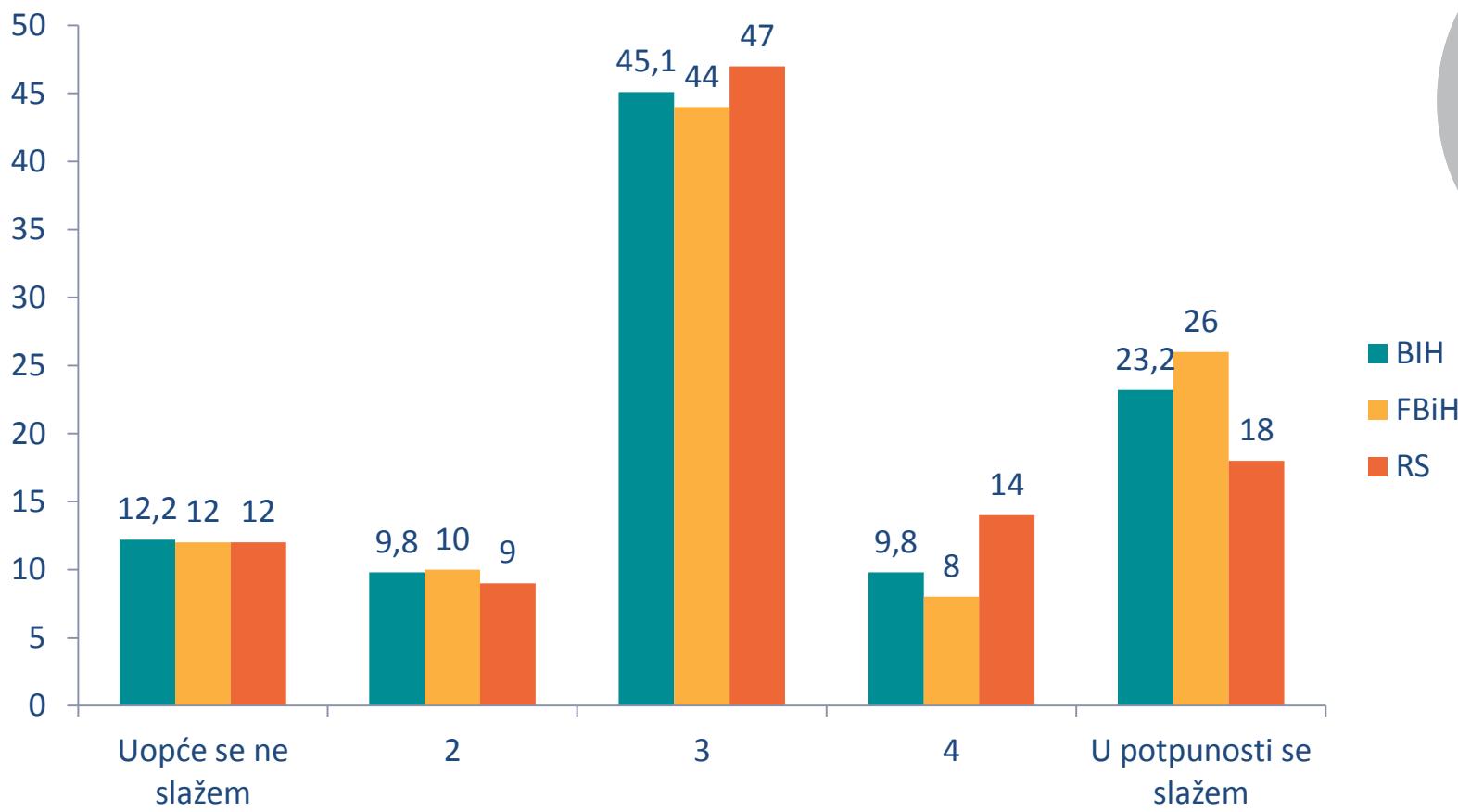
Internet je demokratizirao komunikaciju i omogućio pluralizam mišljenja.

Baza:

Svi ispitanici, n=505.

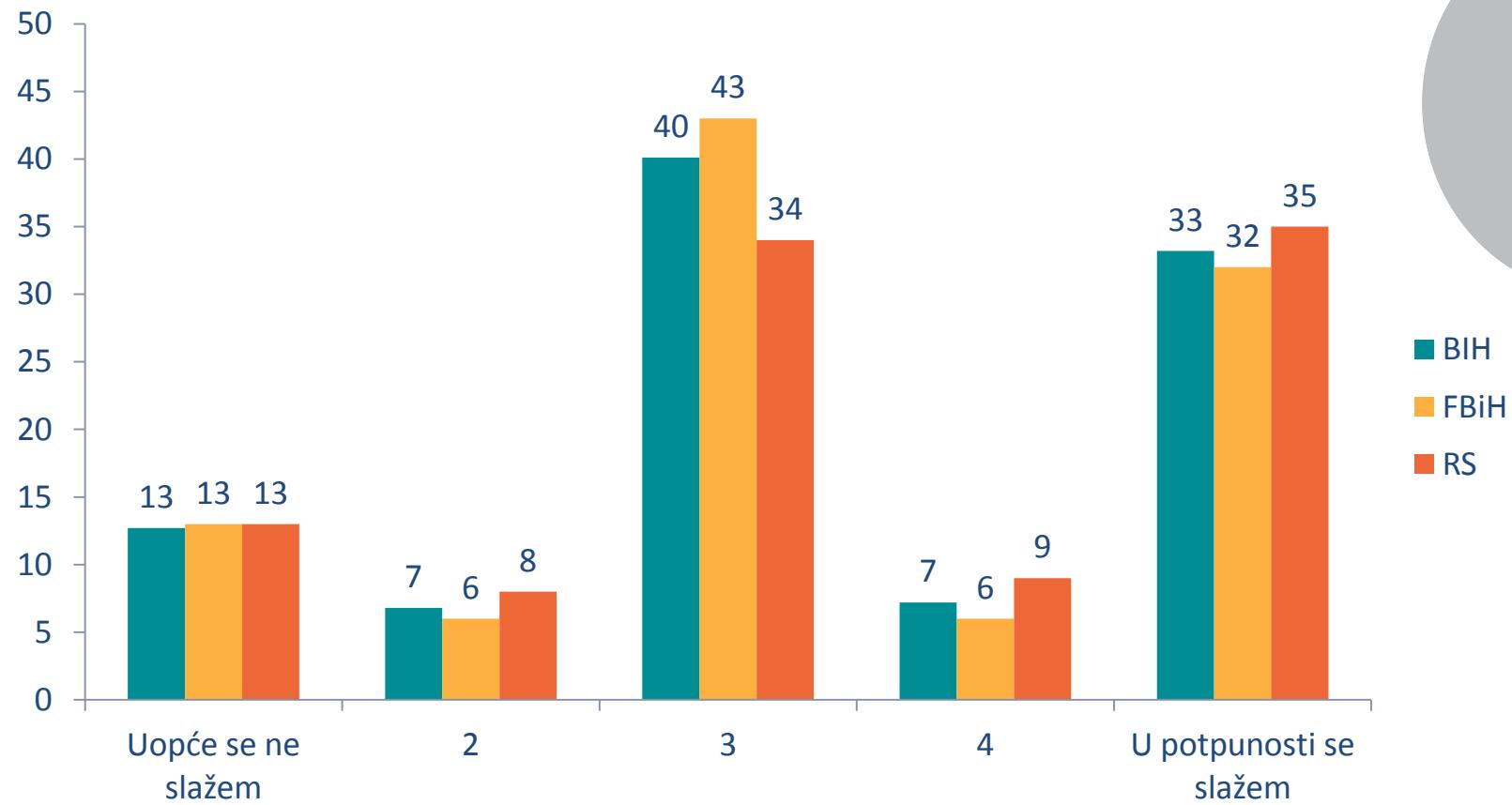
Unatoč povećanju broja internetskih portala i javno dostupnih medijskih sadržaja ne osjećam se kvalitetnije informiranim(om), previše je sličnoga.

Baza:

Svi ispitanici, n=505.

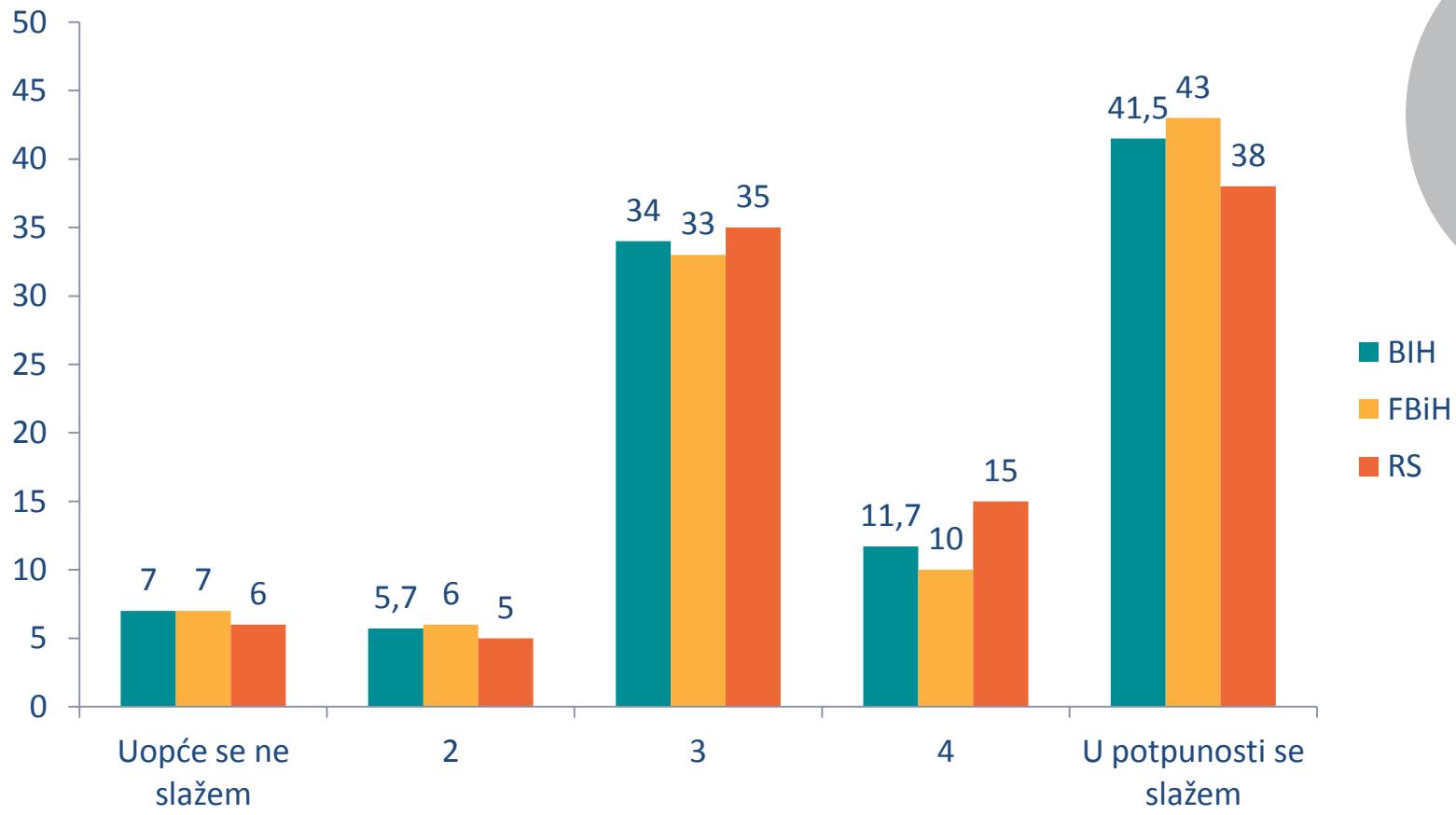
Bosanskohercegovački mediji pridonose jačanju tenzija na nacionalnom, političkom i vjerskom planu te među entitetima u BiH

Baza:

Svi ispitanici, n=505.

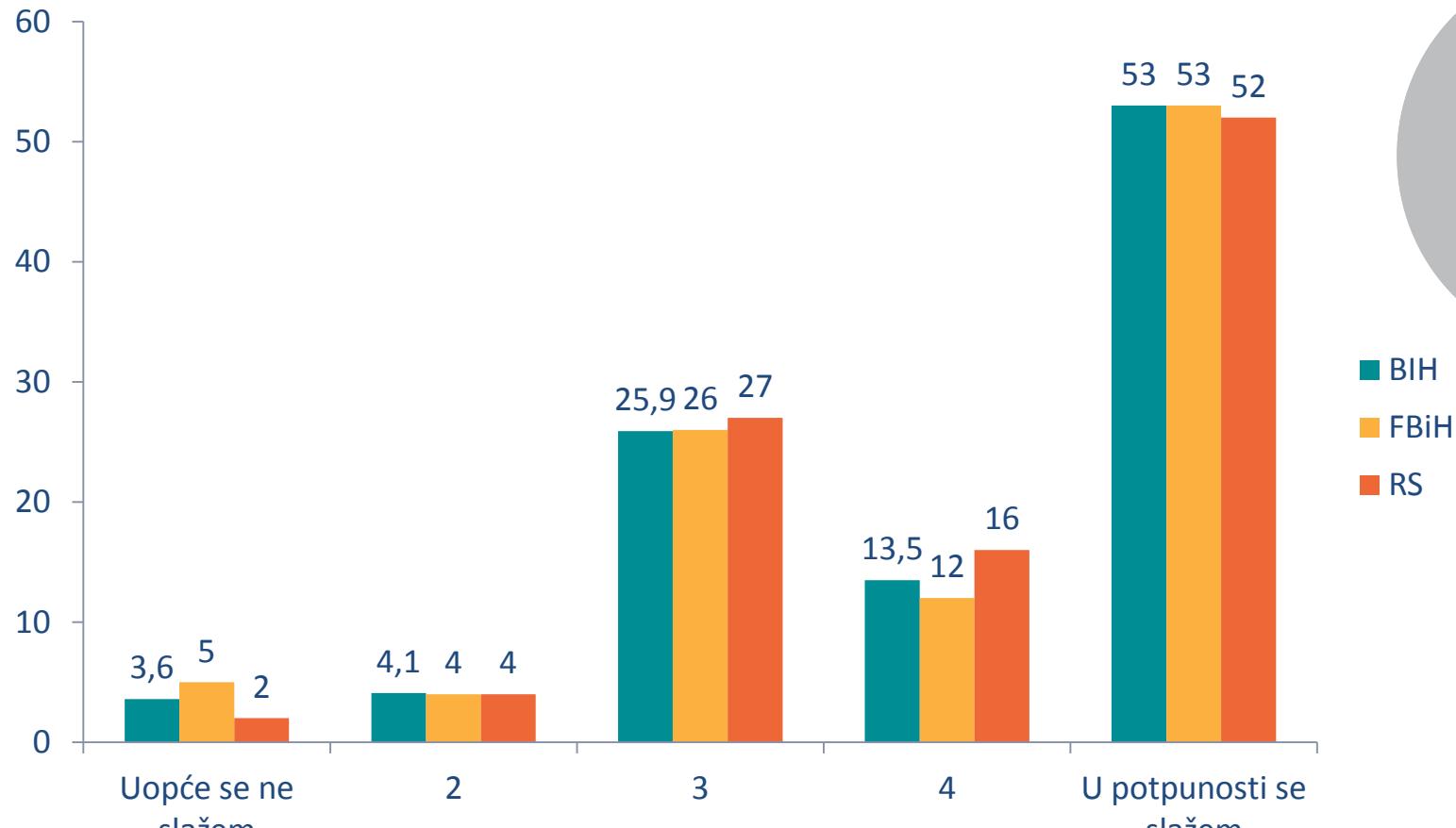
Rad novinara je često politički motiviran zbog čega gube objektivnost

Baza:

Svi ispitanici, n=505.

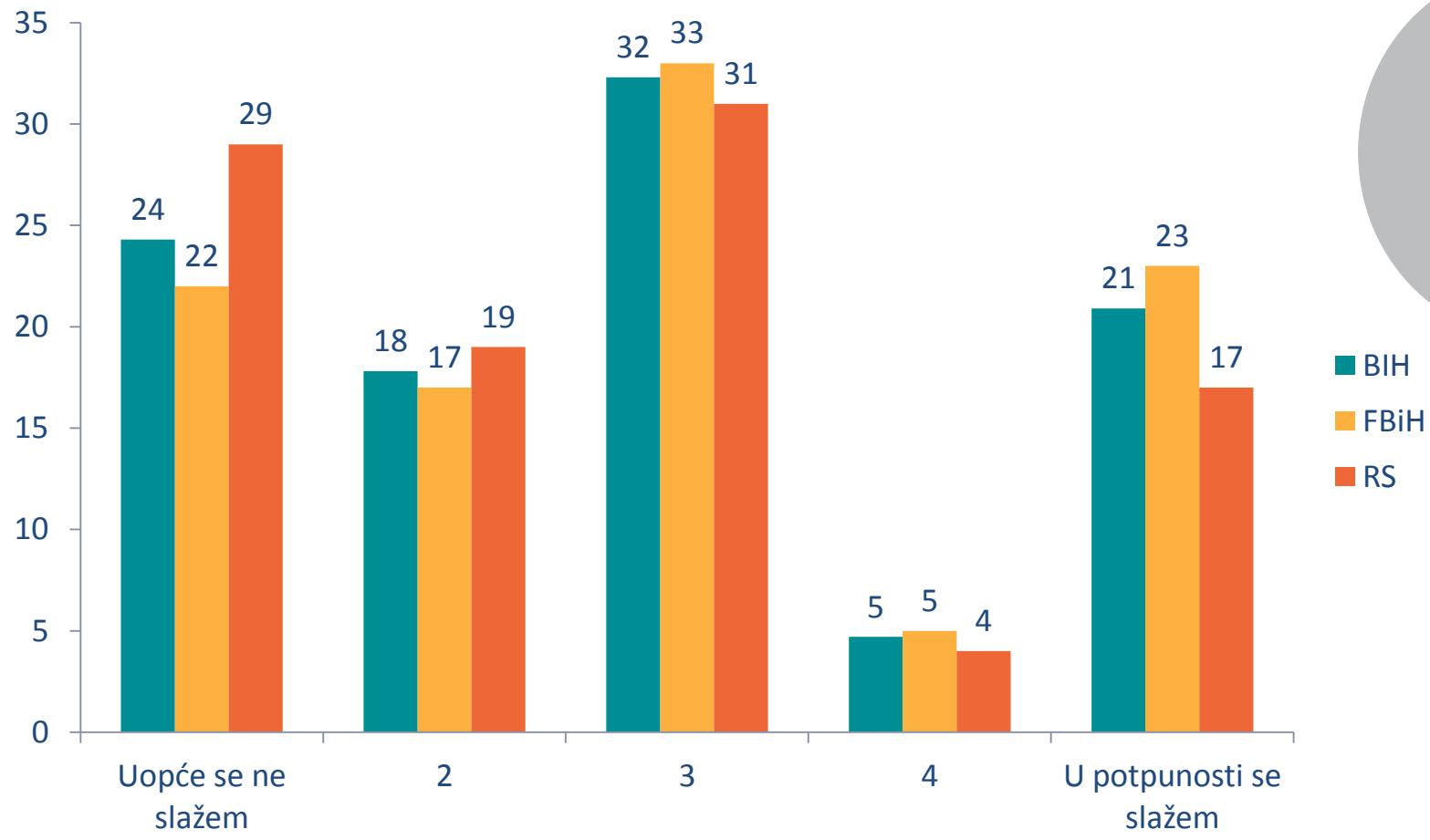
Politički utjecaj na javne medije je prilično prisutan.

Baza:

Svi ispitanici, n=505.

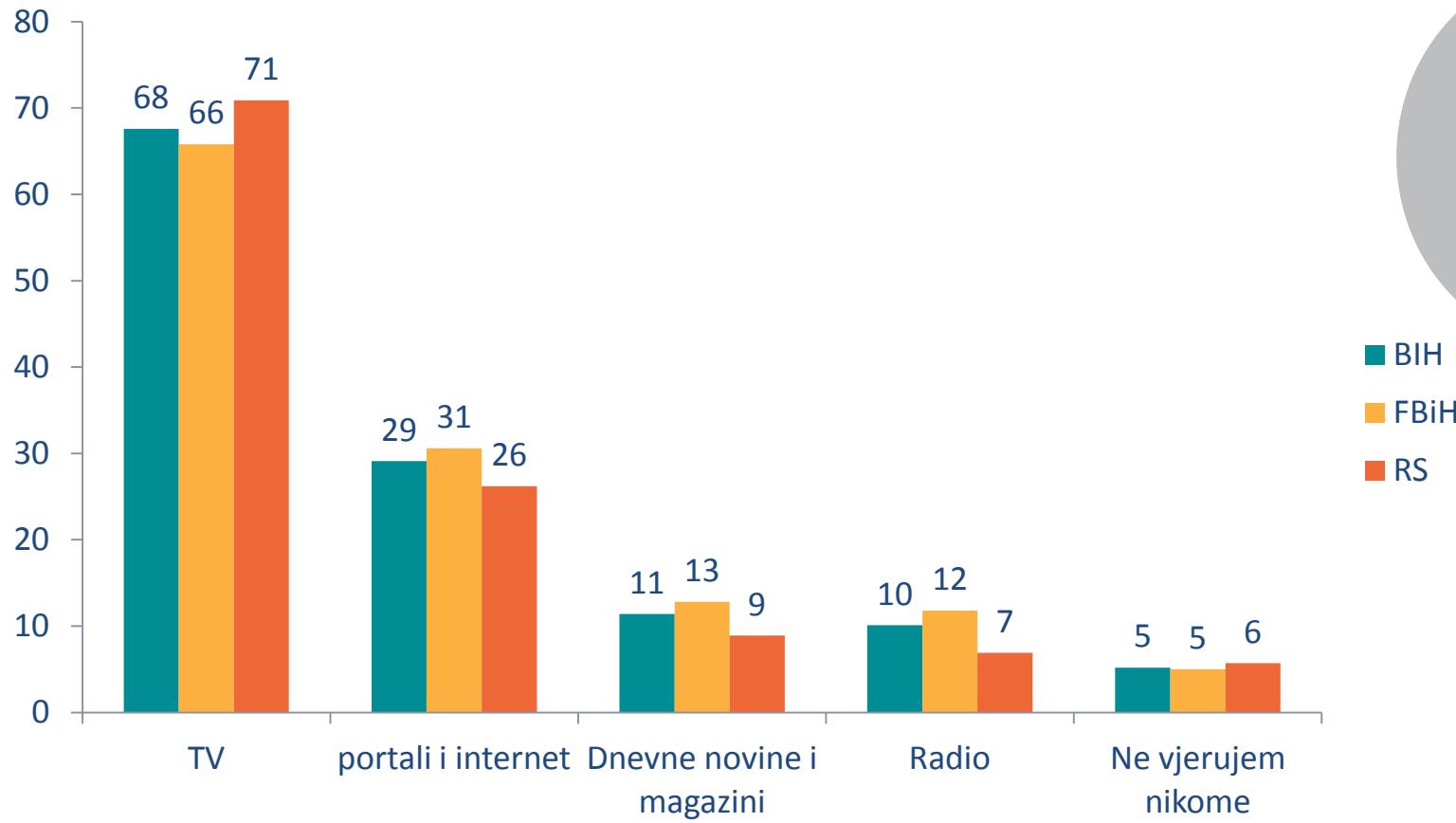
Hrvatski mediji su kvalitetniji od bosanskohercegovačkih..

Baza:

Svi ispitanici, n=505.

Najviše kvalitetnih informacija o izbornoj kampanji i programima političkih stranaka u BiH koje će ponuditi za oktobarske izbore 2014 građani očekuju od televizije i interneta

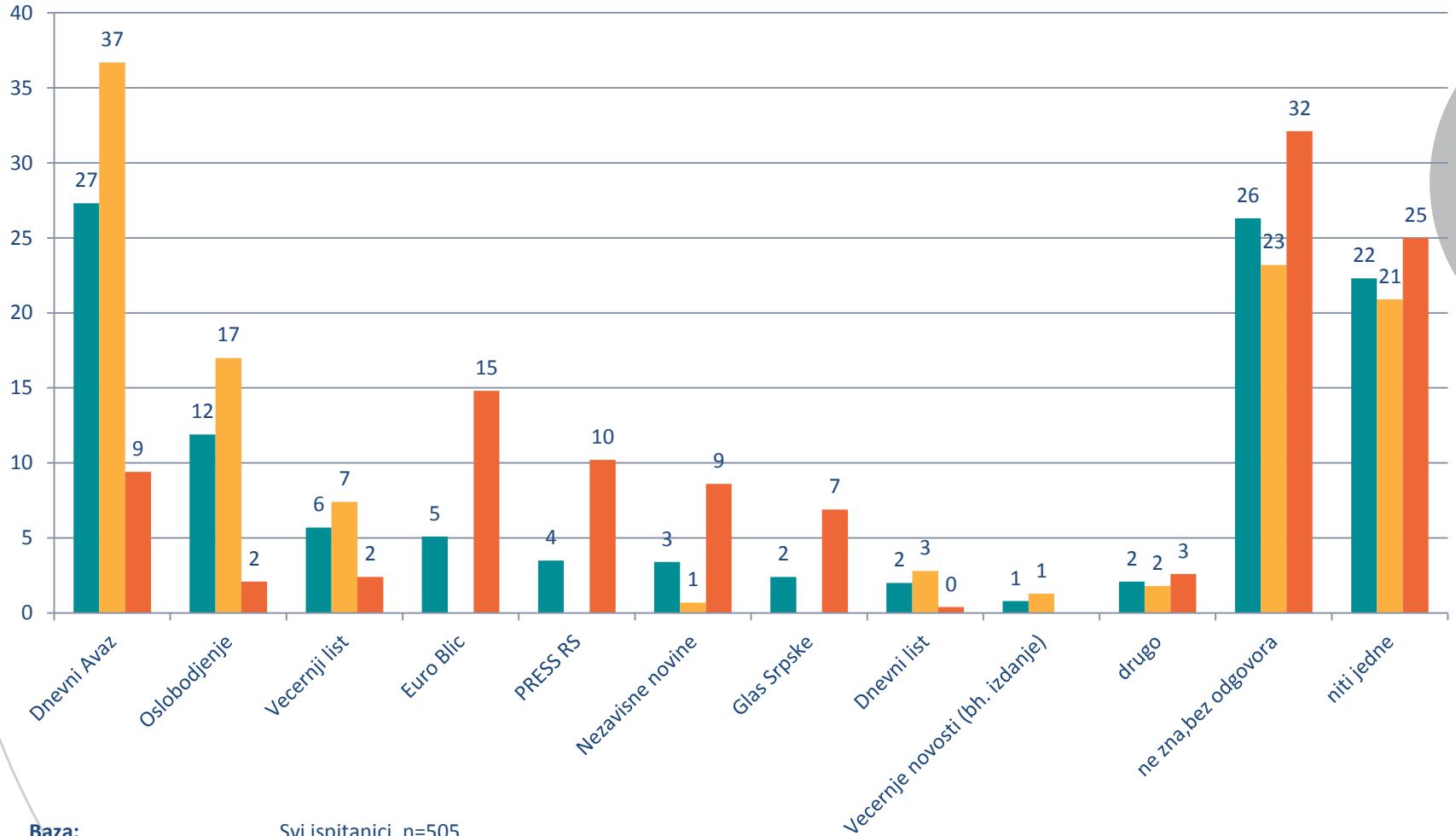
Baza:

P18:

Svi ispitanici, n=505

Po vašem mišljenju, putem kojih medija možete dobiti najviše kvalitetnih informacija o izbornoj kampanji i programima političkih stranaka u BiH koje će ponuditi za oktobarske izbore 2014?

Za 1/3 građana FBIH Dnevni Avaz je najpouzdanija novina, dok je za građane u RS to Euroblic. Međutim 1/5 građana BIH smatra da niti jedne novine nisu pouzdane i tačne

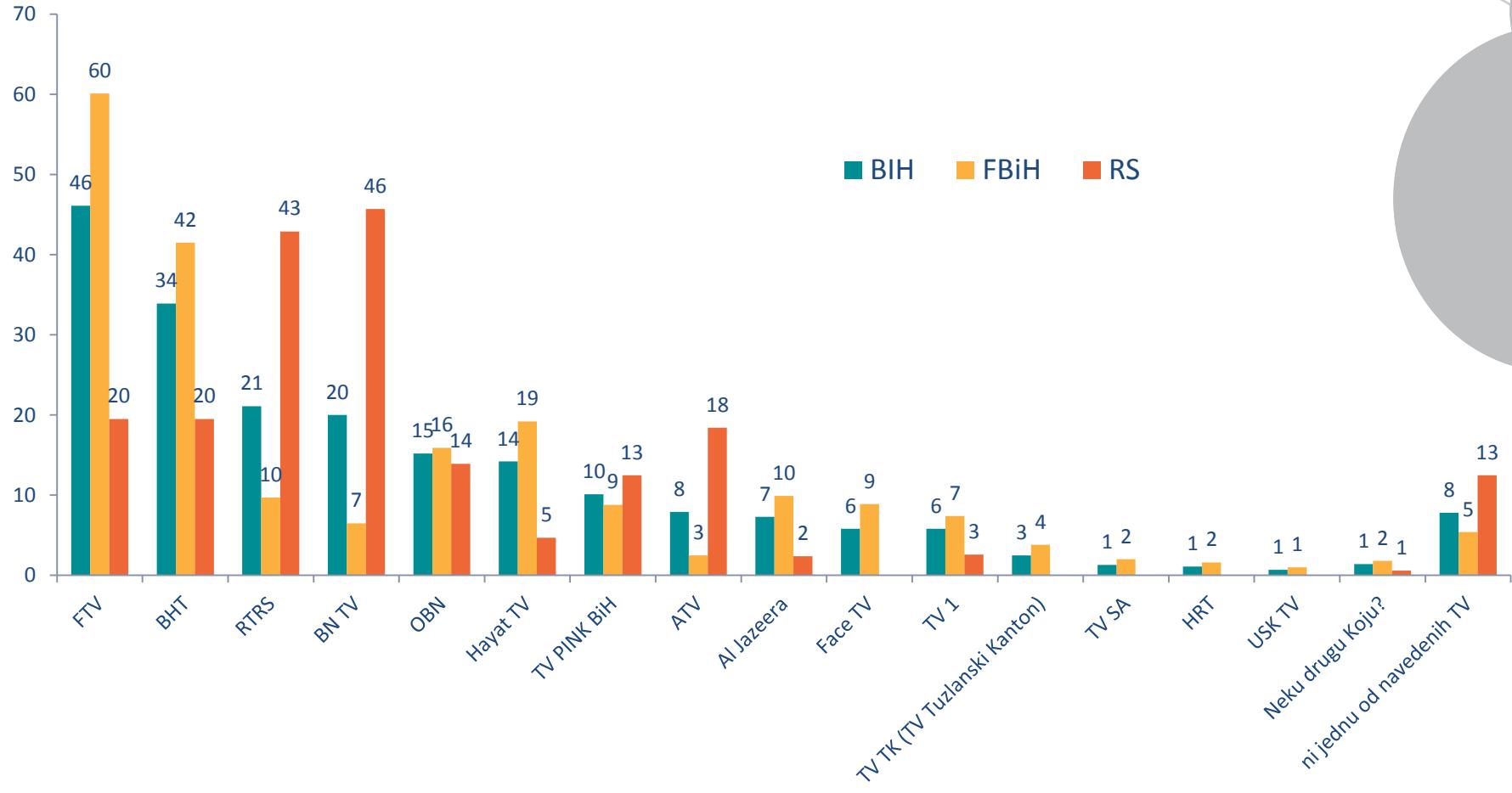

Baza:
P19:
kampanje u BiH?

Svi ispitanici, n=505

Prema vašem prethodnom iskustvu, koje novine u BiH nude najpozdanije i najtačnije informacije u toku predizborne

Najgledanije televizije po pitanju praćenja izborne kampanje u FBiH su FTV i BHT dok su u RS to BN TV i RTRS

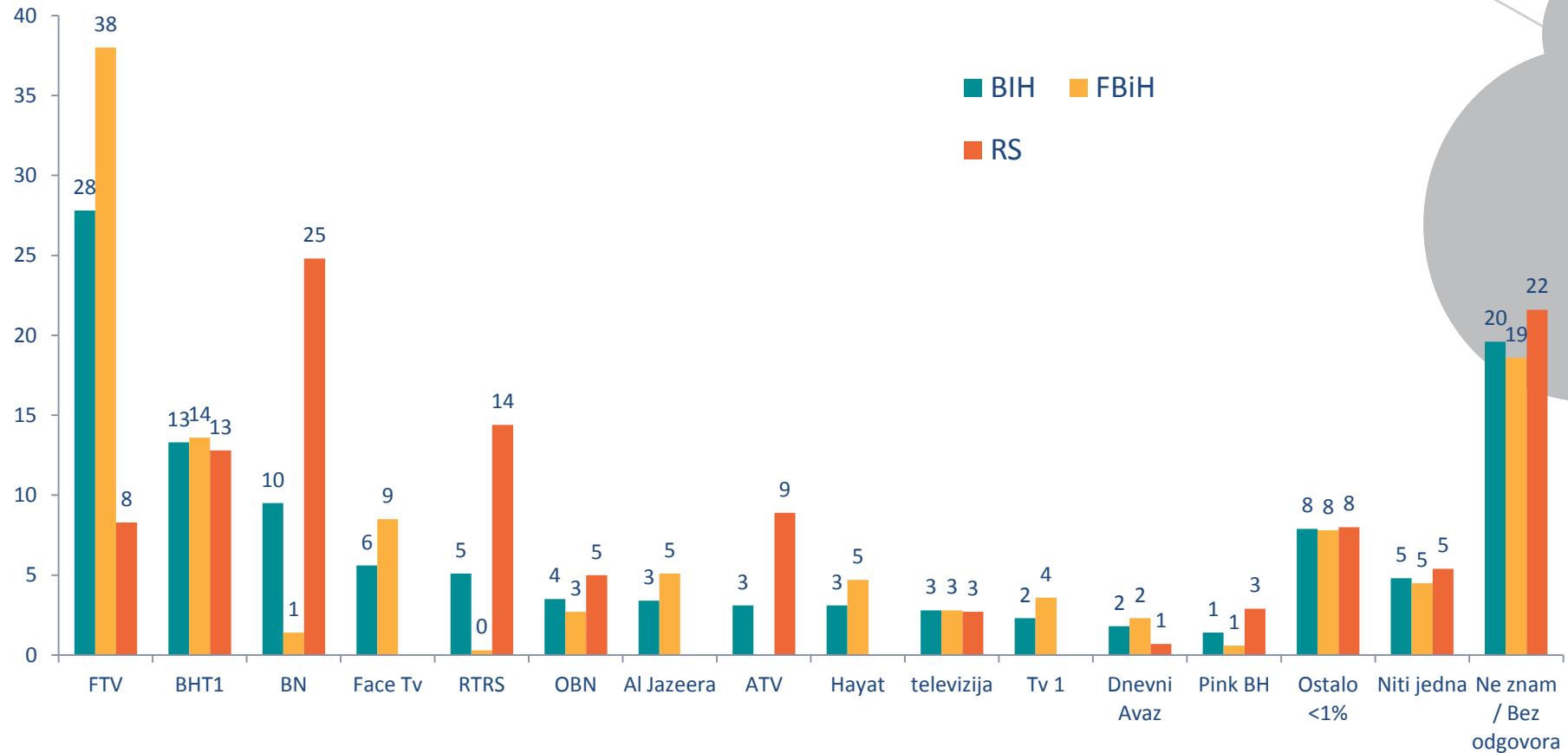

Baza:

P20:

Svi ispitanici, n=505
Koje televizije vi najradije gledate kako biste se informirali o izbornoj kampanji u BiH i programima sa kojima političke stranke izlaze na izbore 2014?

Za nešto više od 1/3 građana FBIH, FTV vide kao najprofesionalniji u izvještavanju o predizbornim aktivnostima. U RS, svaki 4. građanin vidi BN TV kao takav medij.

Baza:

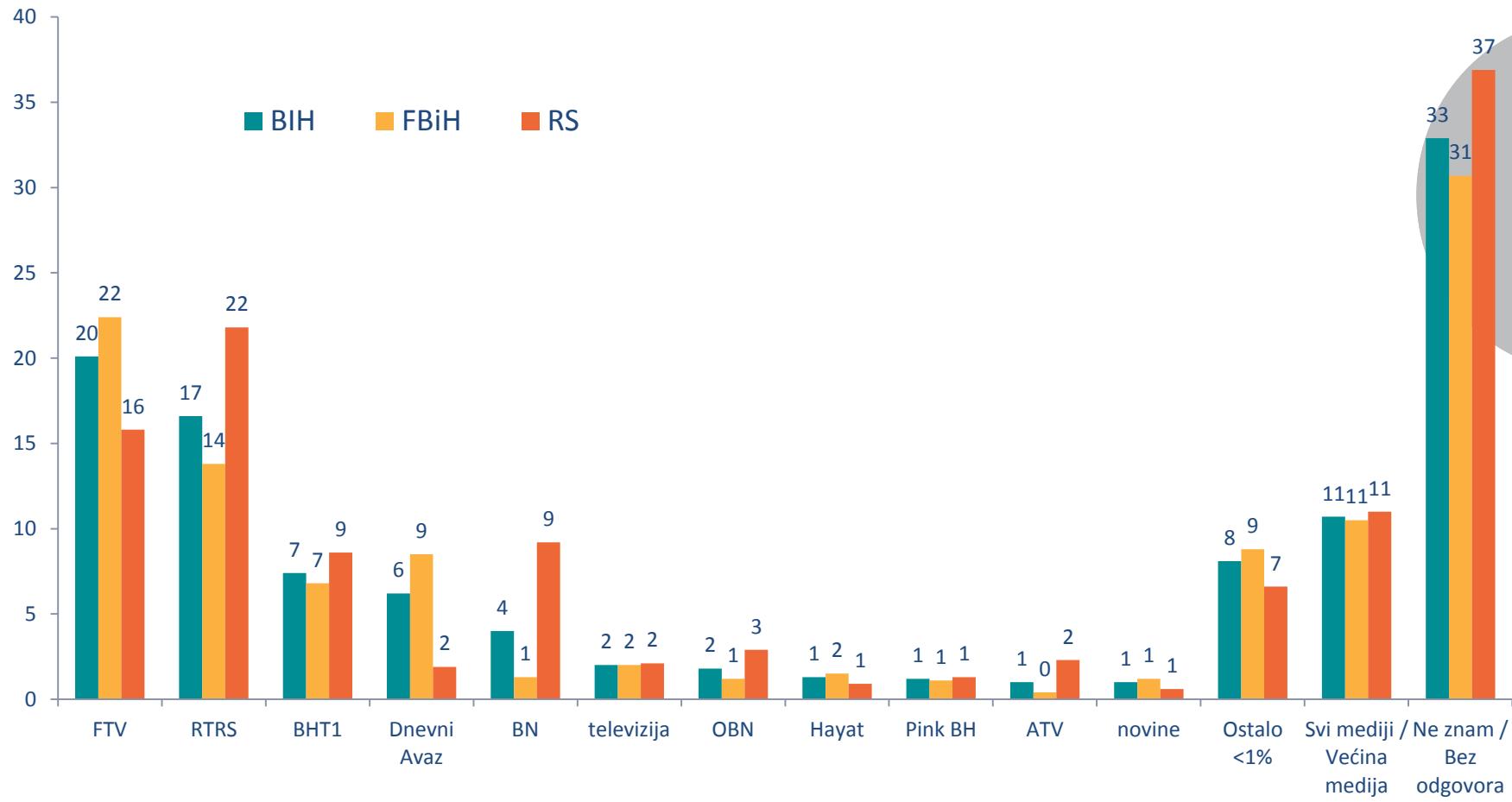
P21:

ime medija (jednog ili više).

Svi ispitanici, n=505

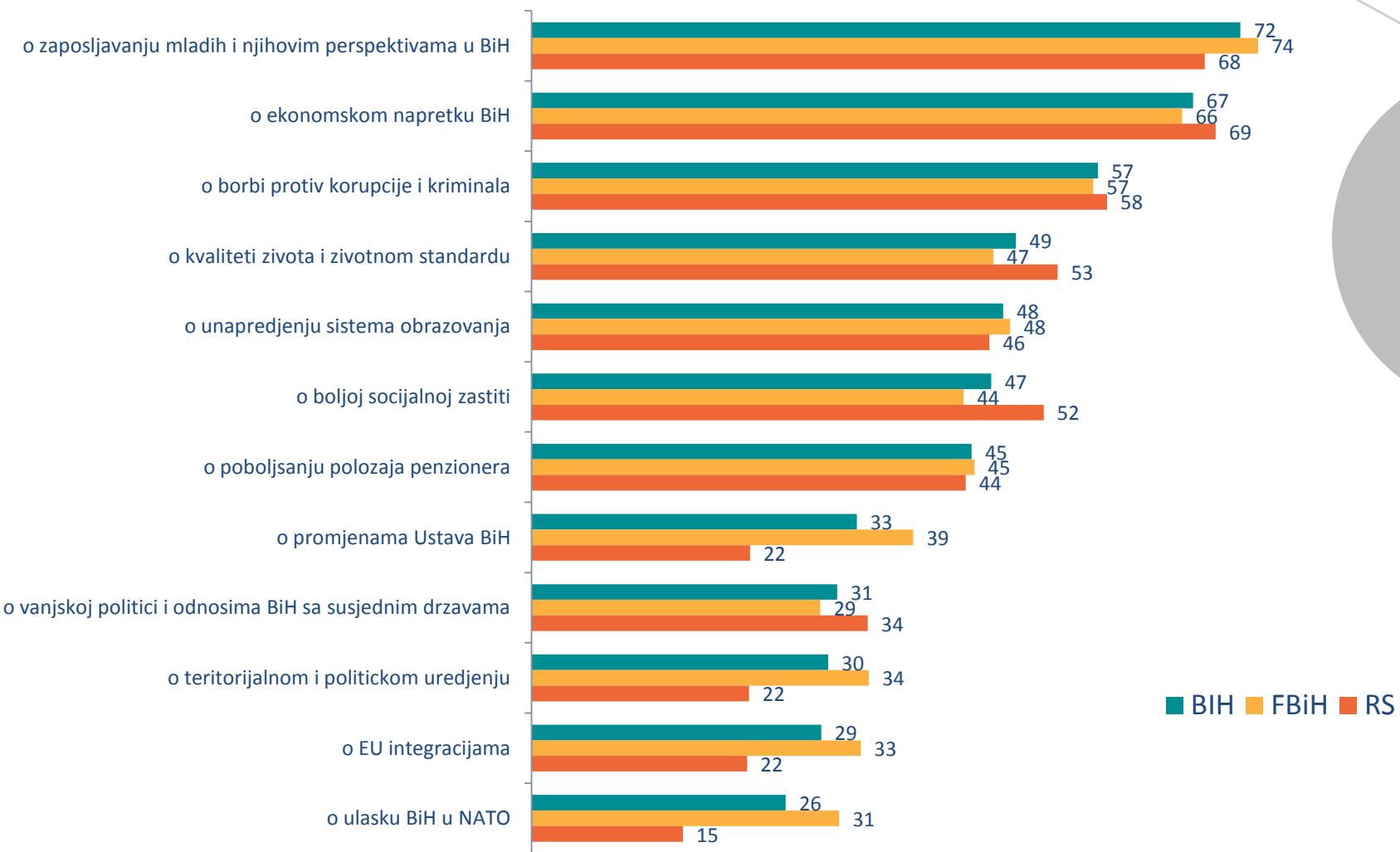
Koji medij u BiH, po vašem mišljenju, najprofesionalnije izvještava o predizbornim aktivnostima političkih partija? Navesti

1/5 građana FBIH smatra da se FTV najviše nalazi pod utjecajem politike dok isto toliko građana RS smatra da se RTRS najviše nalazi pod istim utjecajem

Baza:
P22:
Svi ispitanici, n=505
Koji medij u BiH se najviše nalazi pod utjecajem politike u BiH u toku predizborne kampanje?

U predizbornoj kampanji građani najviše žele čuti teme vezane za zapošljavanje, perspektivi mladih i o ekonomskom napretku. Građani RS-a nešto manje žele čuti o ustavnim promjenama i ulasku u NATO nego građani FBIH

Baza:
P23:

Svi ispitanici, n=505

O kojim područjima biste željeli biti bolje informirani u toku preizborne kampanje?

prof.dr.sc. Božo Skoko
Millenium promocija, Zagreb

Adnan Burazerović
Chapter 4 Millenium, Sarajevo

ulijan Komšić
IPSOS Puls